Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 13 сентябр Шанба. № 71 (14463)

ЭЪТИРОФ

Бухоро, Самарқанд, Хива каби жаҳон хазинаси жавоҳирларига эга Ўзбекистоннинг бой маънавий ўтмиши ва тарихига қизиқишимиз нақадар кучли бўлса, мамлакатингизнинг бугунига бўлган қизиқишимиз ҳам асло ундан қолишмайди. Президент Ислом Каримов раҳбарлигида Ўзбекистон сиёсий ва иқтисодий барқарорликка эришди. Мамлакат иқтисодиётининг барқарор ўсиши, жамиятда юз бераётган демократик ўзгаришлар Бельгияни Ўзбекистон билан яна ҳам кенг ҳамкорлик қилишга чорлаётир.

ЖАН-ЛЮК ДЕХАНИ,
бельгиялик давлат арбоби

ФАХР

Фестивалдан кейинги ўйлар

Бу кеча мен узоқ талабалик даврларимни эсладим...

Журналистикада «Умумлаштирувчи мақола» деган гап бор. Бирор муҳим воқеа ё жараён ҳақида кўп гапирилади, ёзилади, сўнг кимдир уни умумлаштиради, яъни сарҳисоб қилади. Бундай мақола Халқаро миқёсдаги воқеа ҳақида бўлса, одатда «фалон мамлакатдан фалонча одам қатнашди, фалон ғоялар олға сурилди, фалон-писмадон натижаларга эришилди» қабилида фикр юритилади. Бу каби мақолани ёзиш қийин эмас, чунки барча фактлар, сизгача билдирилган фикр-мулоҳазалар қўл остингизда. Лекин воқеанинг асл, туб моҳияти ҳақида ёзиш осон эмас...

* * *

Шундай қилиб Ғоя олға сурилди. Воқеа содир бўлди, у муваффақият билан якунланди. Аммо асосий Иш энди бошланади. Чунки Ғоя ҳаётбахш эди, содир бўлган Воқеа эса улкан ишга дебоча бўлди...

Мустақил Ўзбекистоннинг ўз тараққиёт йўли бошига биринчи кундан маънавиятни қўйган Президентимиз, сўнги йилларда бу ҳақда бир нечта фармону қарорлар чиқарди. Бирорта китобида маънавиятни четлаб ўтмаган йўлбошчимиз бу сафар нафақат ўз халқининг, балки воқелик тасдиқлаганидек, бутун Шарқ халқларининг кўнглидаги Ғояни ўртага ташладилар. Самарқандда «Шарқ тароналари» Халқаро мусиқа фестивалини ўтказамиз, дедилар. Номини ҳам, жойини ҳам, асосий шартларини ҳам ўзлари айтдилар. Нима учун Самарқандда деганда ғурурдан, фахрдан кўзлари ёнди. Шарқнинг нафаси уфуриб турган яна қандай шаҳар бор бу дунёда Самарқандга етадиган. Яна қайси мамлакатда мусиқага Регистондай ҳайкал бор, дедилар! Ўзлари ёндилар, бизни ёндирдилар. Бунга ўша суҳбатда қатнашганлар гувоҳ...

* * *

Ғоя Ўзбекистоннинг ўзида ишлаб чиқарилаётган ҳаво кемаларида Шарққа қанот ёзди, Ўзбекистоннинг ўзида ишлаб чиқарилаётган қушдек енгил «Нексия» автомобилларида самолётларга кеч қолган меҳмонларни Тошкентдан Самарқандга ташиди. Шарқда бошланган бу ҳаракатга ўз-ўзидан Ғарб қўшилиб кетди. Чунки Ғоя, дунёвий, умуминсоний эди. У санъатда миллийликни улуғлаш билан бир қаторда шарқона анъаналарга, умуминсоний қадриятларга чорлар эди. Ўзбекнинг зарбоф тўнини бутун зиёфат давомида ечмай ўтирган ЮНЕСКОнинг маданият ишлари бўйича Бош директори, ушбу нуфузли ташкилотдан келган беш кишидан иборат делегация раҳбари, архитектура доктори, катта олим ва ташкилотчи Креспо Торал жаноблари тўлиб-тошиб «Мен ҳозир Клавихони кўз олдимга келтиряпман, озгина бўлса ҳам унга ўхшадимми?» деганида мен бунга тўлиқ амин бўлдим. «Сиз Клавихога ўхшаганингиздан фахрлансангиз юртимга, жаҳонга Соҳибқирон Амир Темур қайтганидан мен юз баравар, минг баравар фахрлансам арзийдими?» дедим унга. «Арзийди, арзийди, арзийди!» деди у.

«Арзийди, арзийди!» кўтарилди Ғурур турфа рангли, турфа либосли юзлаб хорижликлар буюк аждодим пойига сидқидилдан гуллар қўйганда...«Фахрлан, фахрлан!» қалқди ифтихор фестивалнинг тантанали очилиш маросимидан сўнг икки-уч кун хорижликлар тилидан тушмаган «фантастик, шок!» деган ҳаяжонли сўзлардан...Энди яноқларим худди мени ўпгандай ғолиба озор қизи Симара Имонова Регистонни тоширган халқимга қараб «ўпиюрам ҳаммангизни» деганда юрак юракдан...

Кўнглим юртим тоғларидай кўтарилди Ўзбекистондан конкурс иштирокчилари аниқланаётганда Муножат Йўлчиеванинг «Ҳар хил гаплар юрибди, ўзингиздан билгани келдим, фестивалга келаётганлар бўш эмиш. Ўзимизнинг юлдузлар конкурсда қатнашмас эмиш. Лекин менинг фикрим бошқа. Юртимизда шундай катта фестивал бўлгандан кейин бўши келадими, зўри келадими, конкурсда қатнашишни, Ўзбекистонимиз санъатини намойиш қилишни ўзимнинг бурчим, деб биламан», деган сўзларини эшитиб...

Ўзбекнинг мард қизи, дунёга донғи кетган суюкли фарзанди, ўз Ватанига ошиқ қизи майдонга чиқди, ҳалол курашди. Жюри аъзолари унга ҳам Бош мукофот - Гран-При беришнинг иложини топиша олмади. Ягона Бош мукофот совриндори эса уни ўзига устоз, деб билди.

Конкурс иштирокчиси Марям Сатторова эса гул олиб озар синглисини табриклашга ошиқди. Яна бир мард ўзбек ўғлони, машҳур созанда, бастакор Абдуҳошим Исмоилов эса Хитойдан келган, одамлар кўриб: «Ие, уларнинг ҳам Абдуҳошими бор экану деб юборган» ҳамкасбига тасанно деб, минглаб одамлар билан тўлиб тошган Регистон майдонини кўкка кўтариб юборган қарсаклар билан қифояланди...

Мана сизга ўзбекнинг тантилиги. Ўзини ҳам зўр билиши, зўрга тан бериши. Бундан ҳам фахрланмай бўладими!

Чошгоҳдан ярим тунгача танлов натижаларини ниҳоясига етказа олмаган, тун бўйи мижжа қоқмаган, қора кўзлари киртайган таниқли олим - ҳайъат раиси Харуми Кошиба хоним эрта тонгда узр сўраб эшигим қоқди. «Кўп фестиваллар кўрганман дунёда, ўн мамлакатдан келган жюри аъзолари ҳам кўпни кўрган одамлар, лекин бу қадар қийин бўлмаган. Қийинлиги дастурларнинг бир биридан гўзаллигида. Муҳлат беринг яна озгина», деди. Кўксим тўлди яна фахрга. Фахр босди «шув» этган юрагимни, чунки шу кеч фестивалнинг ёпилиши куни. Кўзлари ола-кула, натижаларни кеча кун бўйи кутган, турган-битгани истеъдод Баҳодир Йўлдошев келди кўз олдимга. Қандай улгуради бечора гала-концертга?... Ахир, ҳеч бўлмаса бир марта репетиция қилиш керак. Қандай улгурамиз бошқа, бир қараганда майда, лекин кўп вақт талаб қиладиган ташкилий ишларга?...

Устун чиқди фахр. Илтимос, тезроқ дедим, холос. Тезроғи - яна тушликкача бўлди тортишув. Хайрият, натижалар Кошиба хоним айтган дастурлардай гўзал чиқди. Улкан масъулиятдан эркакларча сабот билан ўтган нозик аёл Кошиба хонимнинг кўзларида севинч ёшлари...

Бундай дамларда Оллоҳнинг ўзи қўллайди. Режиссёр ҳам улгурди, бошқа ўнлаб хизматчилар ҳам. Яна Президентнинг гаплари ёдимга тушди. «Тушунаман, қийин бўлади. Бу ёқда август охири - «Ўзбекистон - ватаним маним» қўшиқ байрами, энг улуғ байрам - Мустақиллик куни, булар билан баровар кунларда «Шарқ тароналари». Лекин ҳаракат қилинса, ҳаммасига улгурса бўлади. Бир-бирига уланиб кетса, катта, лекин битта меҳнат бўлади...»

Айтганларидай кўз қўрқоқ, қўл ботир. «Ўзбекистон - ватаним маним» қўшиқ байрамининг якунловчи босқичида вилоятлардан келган 800 га яқин иштирокчи, Мустақиллик майдонида 2000 га яқин, Самарқандда мингдан ортиқ фидойи санъаткорлар, маданият ходимлари, қурувчи-ю, дизайнерлар. Тинимсиз меҳнат. Катта, лекин бир йўла қилинаётган меҳнат. Халқни, миллатни бирлаштираётган меҳнат. Бундай ишларнинг унча-мунча мамлакатда амалга ошиши амри-маҳол эканлигини кўрсатувчи, кўтаринки руҳ бағишловчи улкан меҳнат.

Мустақиллик менга нима берди, деб эмас, мустақилликка мен нима қилиб бердим деб, ўз халқининг мўътабар орзу-умидлари, ноёб санъати оламга намоён бўлишини чуқур англаб, жон-дилидан қилинаётган меҳнат...

Бир оёғи Тошкентда, бир оёғи Самарқандда бўлди ўнлаб фидойиларнинг. Уларнинг ичида эл кўзига суртган санъаткорлар ҳам, уларнинг ортида туриб, уларга таянч бўлиб хизмат қиладиган турли касб эгалари ҳам, ўнлаб ҳомийлар ҳам бор эди. Фахр!

60-70 қизини бағрига босиб бугун Самарқандда, эртага Тошкентда индин яна Регистонда саҳнани тўлдириб гурсо-гурс қилаётган Юлдуз Исматованинг ҳеч нарса билан солиштириб бўлмас меҳнат шижоати... Қандай қилиб фахрланмасин буни кўриб турган инсон...

Бу даврда Тошкентда, Самарқандда амалга оширилган бунёдкорлик ишлари-чи? Ўша кунлари ўтган Бухоро Нефть заводи тақдимоти-чи?

Жюри аъзоларининг Президентга йўллаган миннатдорлик мактубида катта ҳарфлар билан ёзилган «Сизга, муҳтарам Президент, ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН учун, дунёга очиқ Ўзбекистон учун, келажаги муқаррар ЎЗБЕКИСТОН учун ташаккур билдирамиз», деган сўзлар юртбошимизнинг, халқимизнинг сўнги йилларда қилаётган, буюк меҳнатига берилган баҳо эмасми?

Фестивал доирасида «Шарқ халқлари мусиқа санъати муштараклиги» мавзуида ўтган илмий конференция иштирокчилари қабул қилган Декларацияда ҳам шундай баҳо бор. Улар ЮНЕСКОга, Халқаро Мусиқа Кенгашига, Халқаро анъанавий Мусиқа Кенгашига Мурожаат қилиб, Ўзбекистоннинг маданий-маърифий соҳаларда эришган ютуқларини эътироф этиб, бу ерда етарли шарт-шароитлар борлигини тан олиб, фестивални доимий оталиққа олишни, Ўзбекистонда Осиё болалари мусиқаси Халқаро фестивалини, мактабларда мусиқий таълим услубиятини марказий Осиё мамлакатларига ёйиш мақсадида Халқаро семинар ўтказиш ва ҳоказо тадбирларни тавсия этгани-чи?

Дарвоқе, бу конференция яна бир ҳақиқатни, яъни «Шарқ тароналари»дай фестивал фақат мустақил Ўзбекистон шароитидагина юзага чиқиши мумкинлигини тасдиқлади. Нега энди, бунга нима ҳожат бор эди, ўз-ўзидан маълум-ку бу нарса, дейишингиз мумкин. Афсуски, ҳали ҳам ҳожат бор экан. Мустақиллик нима эканлигини олти йил ўтиб ҳам теран тушунмаган, тўғрироғи, ўтмиш юкидан ҳали ҳам халос бўлмаган фуқаролар ўтиш даврида бўлиши табиийдек туюлади. Аммо бундай фуқаролар ичида зиёлиларнинг, айниқса санъаткорларнинг бўлиши кишини ажаблантиради.

Фестивал арафасида ва у ўтаётган кунларда ҳам бир пайтлар Самарқандда ўтган мақомчилар симпозиумларини унга тенглаштирган, бундай фестиваллар олдин ҳам бўлган эди, деган фикрлар билдирилди.

Собиқ империянинг Ўзбекистонни социалистик жамият қурилиши лабораторияси деб эълон қилгани ҳаммамизнинг ёдимизда. Бу «соявон» остида юртимизда ёзувчилар конференциялари, кинофестиваллар, турли анжуманлар, шу жумладан мақомчилар симпозиумлари ўтиб турарди. Бу тадбирлар ипидан игнасигача Москвада тузилар ва уларни бошидан охиригача марказдан келган одамлар бошқарар эди. Тошкент Халқаро кинофестивалининг деярли барчасида бевосита у ёки бу юмушни бажарган ижодий ходим сифатида биргина мисол келтирай. Фестивал дастурига кирадиган фильмлар Москвада кўрикдан ўтказилар, чет элларга фильмлар танловига ҳам улар борар, бир нечтагина сафарга, номига, бизнинг ижодкор ходимлар ҳам қўшиб қўйиларди. Фестивални ўтказишга эса Москвадаги кино ташкилотларининг катта-кичик ходимлари-ю қабулхонадаги котибаларигача Тошкентга кўчиб келишарди. Баъзан хорижлик кўпми, москваликми, фарқига бормай қолардик.

Шердор мадрасасида атиги 5-6 хорижий мамлакатдан келган ижрочилар, асосан Москва ва собиқ Иттифоқ республикаларидан келган олимлар бир неча юз томошабин иштирокида эрталаб мажлис, кечқурунлари эса концерт ўтказишарди. Оммавий ахборот воситалари асосан чет элларга бонг уришар, ҳужжатли кино усталари эса махсус фильмлар тайёрлаб беришарди. Бу анжуманлардан кўзда тутилган мақсад: мана, кўриб қўйинг, советлар миллий маданиятга қандай яхши муносабатда, дейиш, деганда ҳам шу сиёсат билан айрим мамлакатларни социализмга ташвиқот қилиш эди.

«Шарқ тароналари» мусиқа фестивали очилган куннинг эртасига оммавий ахборот воситалари вакиллари учун уюштирилган матбуот конференциясида «бундай фестиваллар аввал ҳам ўтган» деган фикрга юқоридагича изоҳ берилганда залдагилар қарсак чалиб юборгани бу оддий ҳақиқатни нафақат ўзимизникилар, балки чет эллардан келган журналистлар ҳам яхши билганликлари далолати эмасми?

Фестивал давомида хорижий мухбирлар ўз юртларига узатган хабарларида бундай улкан байрам аввало Мустақил Ўзбекистоннинг ютуғи эканлигини қайта-қата қайд этаётганичи!

Халқимизда, қозонда бўлса-чўмичга чиқади, деган гап бор. Шарт-шароитлар, тажриба, шунга яраша иқтисодий, маънавий салоҳият бор эканки, конференцияда жаҳон миқёсидаги тавсиялар пайдо бўлибди.

Бугун тавсия, эрта-индин амалга ошадиган ишлар бу! Ўзбекистон билан баравар ишлайди ўша нуфузли Халқаро ташкилотлар ҳам дегани бу!

...Ғоянинг ютуққа эришувига ишонардик. Шундай бўлди ҳам. Ғоя аввалдан Кашфиёт эди. Шундай бўлди ҳам. Кўҳна Регистон ёшариб кетди. Бу Ғоя бир ҳафта турли тилларда, турфа дилларда жўш урди.

Самарқанд кўчаларида ҳар кеч Халқ оқди дарё бўлиб, Самарқанд кўчаларида ҳар кеч Шарқ оқди дарё бўлиб. Бу дарёнинг 33 ирмоғи бўлди. Мана ман деган 33 мамлакатдан 270 санъаткорни бағрига босиб Халқим оқди кўчаларда. Турфа рангли, турфа либосли одамлар ирмоғи кўчалардан, Регистондан ташқари яна беш муқаддас майдондан тошиб ҳовлиларга кирди. Ўзбекнинг қалбидек ланг очиқ дарвозаларни, доим ёзилган тўкин дастурхонни, дунёга довруғи кетган тўй-ҳашамларни кўрди бу ирмоқлар.

Катта-кичик ҳокимлари, раҳбарлари бошлиқ елиб-югурган меҳмоннавоз самарқандликларни кўрди бу ирмоқлар.

Оққан дарё - оқар, дейдилар. Энди оқаверади бу дарё. Ирмоқлари кўпаяверади,худо хоҳласа. Чунки дебоча дунёга очилди, Дунё кириб келди бу дебочадан. Дунё олиб кетди ўзи билан гўзал Ғояни, кўз ўнгида амалга ошган улкан байрамни. Қайтажак ирмоқлар дарёлар бўлиб, чунки Олам кўрди байрам масканини, Олам кўрди булбул сайраган юртни - Ўзбекистонни!

Ўзбекнинг ўймакор устуни узра тилла булбул кетди дунёнинг неча мамлакатига. Унинг тамғаси бор - «Шарқ тароналари»! Унинг ғояси бор - миллатни кўтар! Ўзини англаган миллат ўзгага зуғум қилмас, ўзгага қул ҳам бўлмас. Ўзини англаган миллат ўзгага фақат дўст бўлади. Бу дегани - дунёда тинчлик дегани. Ғоянинг кучи шу қадар оддий ва буюк ҳақиқатда экани бутун дунёга намоён бўлди. Энди уни фақат меҳнат мустаҳкамлайди.

Фестивал ташаббускорининг иш энди бошланди, деганлари шундан.

Хайрулла ЖЎРАЕВ,
«Шарқ тароналари» Халқаро мусиқа фестивали Бош директори, Ўзбекистон Республикаси Санъат арбоби
/ЎзА/

БИЗНИ ВАТАН КУТАДИ

Шу сонга хабар

ИХЛОСМАНДЛАР МАМНУН

Юртимизда истеъдодли ёшларнинг илм олиб изланишлари, ижод қилишлари учун етарли шароитлар яратиб берилган. Яқинда Наманган Давлат Университети бадиий графика факультетининг бешинчи курс талабаси Ҳакимжон Рўзиевнинг ''Ватан ҳисси'' деб номланган кўргазмаси очилди. Унда таниқли санъатшунос олимлар, профессор — ўқитувчилар ва талабалар иштирок этишди.

Ёш истеъдодни ''Кенглик'', ''Сокинлик'', ''Кўксарой'', ''Мамай'' каби асарлари ниҳоятда сержилолиги, фалсафий теранлиги билан тасвирий санъат ихлосмандлари эътиборини ўзига тортмоқда. Кўргазма университет маънавият бўлими ташаббуси билан ташкил этилган.

Маъсуд ЗИЁХОН

МИННАТДОРЛИК МАКТУБИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ Ислом КАРИМОВ жаноб олийларига

Муҳтарам Ислом АБДУҒАНИЕВИЧ!

Теннис ўйинидан сўнг мени табриклаганингиз, Сизнинг менга бу қадар катта эътибор ва муносабат кўрсатганингиздан кўнглим тоғдай кўтарилди. Чунки, ҳаётимда биринчи марта буюк давлат Президенти менга бунчалар эътибор бериб, самимий сўзлар айтди. Бунинг учун сизга катта раҳмат!

Ўзбекистон халқининг ўз раҳбарини нечоғлик яхши кўриши, қўллаб-қувватлаши ҳам мени ҳайратга солди. Бу ҳақиқатан ҳам ниҳоятда самимий учрашув бўлди.

Сизга бахт-саодат, баҳодирона сиҳат-саломатлик, машаққатли ва олижаноб ишингизда янги-янги ютуқлар, давлатингизга равнақ, буюк халқингизга фаровонлик тилайман.

Яна бир бор самимий ташаккуримни қабул қилгайсиз!

Евгений КАФЕЛЬНИКОВ,
Ўзбекистон Президенти кубоги учун IV халқаро теннис турнири иштирокчиси (Россия).

Ғунча

ЁРУҒ КУН

Осмондан тизилиб ўтди турналар,
Қўшиғида менинг орзуларим бор.
Соғинчдан тизилиб маржондек улар,
Оппоқ булутларга осилиб борар.
Менсиз ёлғизоёқ сўқмоқларимда
Болакайлар чопиб юради хушҳол.
Ҳовлида юз очган гул қатларида,
Сочилиб ётади соғинчли ифор.
Менсиз тонг уйғонар, кунларни бошлаб
Отам дуоси, онам кўнглида сабр.
Улар ишонарлар -- шундай кун келар --
Қизи шоир бўлар бир ажабтовур.
Бу ўлка қўйнида ўша кун бордир,
Яқинми, йироқми бордир ўша кун
Отамга, онамга умидлар ёрдир,
Осмондан тизилиб ўтди турналар,
Ўша ёруғ куннинг борлиги учун...

Фарида МАҲКАМОВА,
Тошкент Давлат университети I-курс талабаси

Теннис

МУСОБАҚА ДАВОМ ЭТАДИ

Шаҳримизнинг гўзал масканларидан бири бўлмиш Юнусобод теннис кортларида П.Т.А. таснифи асосида ўтаётган Президент Кубоги ҳам янги ном олди. Чорак финал саралаш босқичида немис спортчилари Кристиан Сакиано ва Борн Падекларни ўзининг ажойиб ўйини билан доғда қолдирган россиялик Андрей Столяров, Борис Беккердай менежери бўлган, турнирни еттинчи ракеткаси П.Т.А. таснифининг кучли юзлигидан жой олган яна бир германиялик Николас Кейферни ҳам мағлуб этди. Асосий ўйинларда швейцариялик Иво Хойбергерни мағлуб этган, юртдошимиз Олег Огородовни енган Столяров энди ҳамюрти машҳур Евгений Кафельниковга рўбарў бўлди. Муросасиз ''квали файн'' учрашувларини ортда қолдириб кучлилар турнирига йўлланма олган ўзбекистонлик Дмитрий Томашевични эса Евгений Кафельников ютди. Шундан сўнг исроиллик Нир Велгринни ҳам Д. Томашевичдек 6/4, 6/2 ҳисобида Женяга ўйинни бой берди. Велгринни саралаш босқичидан муваффақиятли ўтиб П.Т.А. таснифида 175 ўринда бўлган италиялик Кристиано Караттини 6/4, 6/2 ҳисобида мағлуб қилганди.

Швецариялик Марк Россе россиялик Андрей Черкасовни 6/4, 6/2 мағлуб қилди, кейин П.Т.А. да 138- бўлган италиялик Винченсо Сантопадрени ютди. Сантопадре эса россиялик Андрей Миронов устидан ғалаба қозонганди. Марк Россе энди марокашлик Хишам Арази билан ўйнайди. Хишам Арази ўз навбатида парагвайлик Рамон Делгадони ютди сўнг П.Т.А. да 136-бўлган руминиялик Разван Сабауни ютган, П.Т.А.да 146-бўлмиш австриялик Стефан Коубек билан учрашиб уни ҳам мағлуб қилган. Олий соврин учун мусобақалар давом этмоқда.

М.ЗИЁХОНОВ,
''Туркистон'' мухбири

МЎЛ ХИРМОН ТАРАДДУДИ...

Андижон вилояти Қўрғонтепа туманидаги''Савай'' қишлоқ хўжалик саноати уюшмасининг 2-жамоасига қарашли Саодатхон Нурматова бошчилик қилаётган бригада жонкуярлари ёш теримчилар фидойилиги туфайли йиллик режани 5 кунда бажардилар. Бригада аъзолари 40 гектар майдонга Андижон усулида- плёнка остига чигит қадаб, ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил йиғиб олдилар.

Қўрғонтепалик зарбдорлар ҳосилдорликни 50 центнерга етказишга астойдил бел боғлаганлар.

Зумрад АБРОРОВА.

ФЕСТИВАЛЬ ЮЛДУЗИГА...

Қутловлар... тинимсиз қўнғироқлар... оппоқ кабутарлардай сен томонга учиб бораётган мактублар... Буларнинг ҳаммаси сени соғинган юраклардан келаётган хабарлар холос, Симар! Қайсидир мухлисинг дастхат учун энтикиб тутқазган китобчага боқиб қўлларинг титраб кетади. Кўҳна Самарқанд ҳақида сўйлагувчи китобдаги ажойиб суратлар сенинг қалбингдаги сувратингни худди ўзгинаси.

Сенинг эътиборингу бир дам хаёлга толганингдан мухлисинг кўнгли кўтарилади ва сўзларингни ручка изидан бирма-бир кўз югуртириб ўқиб чиқади.''Ман Самарқанд чўх суюрам. Самарқанд сизга ҳам бахт версин. Гўзал озар тилида ғушиқлар версин!''

Мовий гумбазлари кўкка туташган миноралар алдамагай, сен миллионлар соғинган қўшиқдирсан балки, азиз тенгдошим.

Айтмишларки, Яратган Одамга най навоси ила жон бағишлаган экан. Мен ана шу гапга ишонгим келади. Балки най навосидан жоннинг ўз-ўзини соғиниб тўлғониши шундандир. Мусиқийдан фақат ва фақат оппоқ тонглару маъсум ва гўзал гуллар ифорининг кўнгилга оқиб кириши-чи.

Сен кўпроқ мусиқийга ошно яратилганинг билан бахтлисан, Симар! Сенга ҳавасим келади. ''Шарқ тароналари''ичра минглаб юракларга ташриф буюрмоқ осон эмас.

Қутловлар. Навбатдаги телефон қўнғироқлари яна сени безовта қилади. Унинг овозига эшик қўнғироғининг безовта жаранги қўшилади. Хонангга кириб келган навбатдаги оппоқ кабутарнинг қутловини қабул эт! Бу мактуб сенга Ўзбекистон Ёшларидан!...

МУХТАСАР

Хиванинг 2500 йиллигига

Пётр I нинг махфий режаси

Иккинчи мақола

Мавзуга доир ахборот

1716 йилда Россиянинг Каспий денгизи қирғоқларида ҳарбий истеҳкомлар қурмоқчи эканлиги ҳақидаги хабар Бухорога ҳам етиб келиб, ҳар хил овозаларга сабаб бўлади.

Ушбу гапларнинг қанчалик тўғри ёки нотўғрилигини билиш Бухоро давлати учун жуда муҳим эди.

Шунинг учун Бухоро хони Абулфайзхон 1716 йилда Хонқули Тўпчибоши бошлиқ 61 кишидан иборат элчиларини Петербургга жўнатди.

Элчилар 1716 йилнинг 22 февралида Аштархонга етиб келди ва бу ердаги рус коменданти М.Чириковга ўзининг ишонч қоғозини ва Абдулфайзхоннинг мактубини топширди.

Подшо ҳукумати эса бу пайтда капитан-поручик Бекович-Черкасский бошлиқ экспедицияни Хивага жўнатишга тайёргарлик кўрар эди. Шунинг учун Хонқули тўпчибоши гуруҳига зўр қизиқиш билан қаралди. Бекович-Черкасский 1716 йилнинг апрелида Аштархонда Бухоро элчиси билан учрашди ҳамда бу ҳақда Пётр 1 га мактуб йўллади. Унда Бекович-Черкасский Пётр 1 дан Россияга қарши Туркия билан тил бириктиришда айбланган бухоролик фуқароларни озод этишни илтимос қилди. Аммо, бу вақтда Шарқий Пруссияда бўлган Пётр 1 бунга рози бўлмади ва, мабода, Бухоро элчиси ўз илтимосининг бажарилишини қаттиқ туриб талаб қилгудек бўлса, Бекович-Черкасский ҳозирланаётган Хива юриши тугагачгина бу кишилар озод этилиши мумкинлигини таъкидлади.

Пётр 1нинг Петербургга қайтишини, кейин эса йўлларнинг очилишини кутган Хонқули тўпчибоши 1717 йилнинг май ойигача Москвада қолди. Уни зодагонлар, амалдорлар ва бой-аёнлар базмларига олиб боришади. Элчига Россиянинг бойлиги ва қудратини намойиш қилишга уринишади. 1717 йилнинг 26 июнида эса уни Петербургга иззат-икром билан кузатишади.

Одатда, давлатлараро муносабатларда бўлганидек, Хонқули тўпчибоши ҳам Рус подшосига Бухоро хонининг совға-саломларини келтирган эди.

Абулфайзхоннинг Петербургга, айрим манбаларда 36 нафар, баъзиларида 9 нафар рус асирларини ҳам жўнатганлиги ҳақида маълумотлар бор. Чунки, рус асирлари озод этилиши эвазига бухоролик ва хивалик тутқунларнинг халос қилинишига эришиш мумкин эди.

Абулфайзхон Пётр I га ёзган ёрлиғида икки давлат орасида дўстлик муносабатларини ўрнатиш ва ўзаро савдо-сотиқ ишларини ривожлантириш истагини билдирган эди. Бухоро хони ўз мактубида Аштархонда айрим мусулмонларнинг туҳматга учраб, бегуноҳ ҳибсга олинганлигини ва уларнинг озод қилинишини илтимос қилганди.

1717 йилнинг 3 июлида Россия ҳукуматининг топшириғига кўра, Ташқи Ишлар маҳкамаси ходими Пётр Курбатов Хонқули тўпчибошининг ҳузурида бўлди. Аммо, элчи Бухоро хонининг ёрлиқ ва мактубини шахсан Пётр 1 га топшириш лозимлигини айтиб, подшонинг Россияга қайтишини кутди.

1717 йилнинг 12 июлида таржимон М.Таваккалов Давлат элчихонаси девонига бухоролик савдогар Асан бобо ўз тилмочини юбориб, Абулфайзхоннинг муҳим топшириғини ёзма равишда баён қилажагини билдирганини хабар қилди.

27 июлда П.Курбатов М.Таваккаловнинг воситачилигида Асан бобо билан суҳбат қилди.

Суҳбат давомида Асан бобо Бухоро хонининг Россия давлати билан дўстона муносабатда бўлишни исташини, Аштархонда қолиб кетган бухоролик фуқароларга ватанларига қайтишларига ижозат берилиши ва рус ҳукуматининг Бухорога элчи жўнатиши ҳақидаги илтимосини айтди. Суҳбат сўнгида савдогар Асан бобо яна ўз жамоасининг Бухорога қайтишига рухсат сўради. Аммо,

П.Курбатов унинг элчи билан бирга келганлигини, Хонқули тўпчибоши эса Пётр I ни кутмоқчилигини, шунинг учун савдогар Асан бобо ҳам подшонинг қайтишини кутиб, элчи билан бирга жўнашини маслаҳат берди.

1717 йилнинг 10 октябрида Санкт-Петербургга қайтган Пётр 1 Бухоро элчисини 26 октябрда қабул қилди. Шоҳона русумда бўлганидек, подшо ҳам Бухоро хонининг саломатлигини сўради. Шундан сўнг Бухородан келтирилган совға-саломлар топширилди. Хонқули тўпчибоши Абулфайзхоннинг ишонч ёрлиғини топширгач, асир этилган бухороликларни озод этилишини илтимос қилди.

Бухоро хони элчиси олтмиш ёшларга борган хушбичим киши бўлиб, подшо диққатини ўзига жалб этди. Симоби салла ўраган, заррин тўндаги Хонқули тўпчибоши икки тарафида сарой мулозимлари, вазирлар ва зобитлар турган подшо олдида тиз чўкиб, хоннинг мактубини унга берди.

Элчининг одоби, ўзини тута билиши ва энг муҳими, ҳеч кимга тушунарсиз ўзбек тилида равон сўзлаши барчани ҳайрон қолдирди. Подшо ва унинг вазирлари, айниқса, зобитлар элчига зўр қизиқиш билан қарадилар. Улар Хонқули тўпчибоши қачонлардир Оренбург гарнизони капрали Андрей Родиков бўлганини эшитишган эди. Асир тушиб қолган бу қуйи унвондаги зобит Хивада қул тариқасида сотилгани, Бухоро шаҳзодаси Абулфайз уни ўз хизматига олиб, армияда катта лавозимга қўйгани тарихини ҳам билишарди. Андрей Родиков ўз даражасига кўра, генералдан ҳам юқори унвондаги Бухоро амалдори экани ҳам бу қизиқишни оширган эди. Собиқ капрал энди Хонқули тўпчибоши номида қирқ йилдан сўнг ўз ватанида ўзга юрт элчиси сифатида турарди.

Пётр I Бухоро элчиси билан қилган шахсий суҳбатида унинг бутун тарихини билди ва унга ҳурмати ошди.

Хонқули тўпчибоши Абулфайзхоннинг топшириқларини бажариб бўлгач, Бухорога қайтиб кетиши олдидан хотини ва қизи Петербургда умрбод қолмоқчи эканини унга айтганида Пётр элчининг бу илтимосини қондиргани ҳам бежиз бўлмаган. Ўз бурчига содиқ бу рус зобитининг Бухоро хонига садоқати Пётрни ажаблантирди. Родиков Бухорони иккинчи ватани деб ҳисоблаб, ўша ерда умрининг охиригача қолажаги подшони чуқур ўйга солгани ҳам диққатга лойиқ. Худди шу кунларда Пётр I Хивадан Бекович-Черкасский экспедицияси ҳалокати ҳақида хабар олади. Подшо энди бу воқеадан хулоса чиқариб Бухоро элчисига эътиборни янада оширади.

Пётр I Россиянинг Бухоро билан яхши муносабатда бўлиши сиёсий мақсадларда қўл келишини яхши англар эди, шунинг учун Абулфайзхонга ёзган жавоб мактубида ўзаро савдо алоқаларини йўлга қўйишдан мамнунлигини билдирди ва бундан буён Бухоро савдогарларидан бож олинмаслигини хабар қилди.

Бухоро хонининг Россиядаги асирларни озод қилиш ҳақидаги илтимоси ҳам ижобий якун топди: "Ўша хавфли жиноят содир этиб, ўлим жазосига лойиқ бўлган" бухоролик икки фуқаро Пётр 1 томонидан жазо тури ўзгартирилиб, умрбод сургун қилинди, бошқалари эса озод этилди.

Бухоро хонининг элчиси Хонқули тўпчибоши Петербургдаги ҳашаматли қабулдан эсанкираб қолмади ва ўзининг асосий вазифасини ёддан чиқармади. Шунинг учун у 6-7 ноябрда давлат канцлери билан бўлган учрашувда княз А.Б. Черкасский ҳақида сўраб-суриштирди.

Хонқули тўпчибошининг "А.Б.Черкасский Хивага элчи сифатида юборилганмиди ёки уруш учун?!" деган сўровига "элчилар рус савдогарларининг хавфсизлигини таъминловчи истеҳкомлар қуриш учун юборилган" деган жавоб олса-да, қалмоқлар хони Аюканинг Хива хонига княз А.Б.Черкасский Хивага элчи бўлиб эмас, жанг қилиш учун бораётганлиги ҳақида ёзган мактубини шахсан ўзи кўрганлигини айтишга журъат этди.

Бу вақтда Бекович-Черкасский Петр I нинг ҳарбий истеҳкомлар қуриш ва шу йўл билан Каспий денгизининг шарқий қирғоқларида рус давлатининг таъсирини ўрнатиш ҳақидаги кўрсатмасини бажаришга астойдил киришган эди. У 69 кемада Каспий денгизи бўйлаб Аштархондан 290 чақирим масофада жойлашган Тиккараған деган жойдан Манқишлоққа келиб, бу ерда Святой Петр I номида ҳарбий истеҳком қурди. Иккинчи ҳарбий қалъани қуриш учун икки полкдан иборат қўшин билан Красноводскка йўл олди.

1717 йил кўкламида Бекович-Черкасский ўз қўшинининг бир қисмини йўл бўйига қўйиб, ўзи қолган аскарлари билан кемада Каспий денгизи билан Гурьевга келади. Бу ерда 60 рус аскари балиқ ови билан шуғулланаётган қорақалпоқларнинг кўққисдан қилган ҳужуми оқибатида асир олинади. Отлари эса ҳайдаб кетилади. Бекович-Черкасский дарҳол уларнинг орқасидан қувиб, асирларни ва отларни қутқаришга муваффақ бўлади.

Қалмоқлар хони Аюка 10 кишини русларга йўл кўрсатувчи қилиб юборгани ва Бекович-Черкасскийни Хивадаги вазиятдан огоҳ қилгани ҳақида муҳим ҳужжатлар сақланган. Бу хатда шундай дейилган: "Менинг Хива хонлигига бориб келган одамимнинг гувоҳлигига кўра, 2000 кишидан иборат хиваликлар, қорақалпоқлар ва қозоқлар бирлашиб, чегара жойларда турибдилар. Улар йўллардаги қудуқларни кўмганлар ҳамда жанг қилиш ниятидалар. Йўлларда жазирама оқибатида ўт йўқ бўлиб, тағин рус аскарлари оғир аҳволга тушиб қолмасинлар. Вазиятни батафсил тушунтириш учун 7 кишини юбормоқдаман".

Ҳамдам СОДИҚОВ,
тарих фанлари доктори

ТАЪСИС ҚУРУЛТОЙИ

Қонун устиворлигини таъминлашда судларнинг роли беқиёсдир. Бугунги кунда судлар фаолиятини янада кучайтириш, улар мустақиллигига эришиш ҳамда конституциявий ҳуқуқ манфаатларини ҳимоялаш долзарб масалалардан биридир. Ҳуқуқий демократик давлат қурилиши йўлидан дадил қадам ташлаб бораётган мамлакатимиз ҳуқуқшунослари -- Ўзбекистон судьялари Ассоциациясининг вужудга келиши ҳамда унинг тарихда биринчи марта ёркин из қолдирувчи Таъсис съездининг ўтказилиши ниҳоятда катта воқеа бўлди. Шу вақтгача судьяларнинг жамиятдаги фаолиятининг ўрни ва вазифаларига қанчалар эътиборсизлик билан қаралиб келинган бўлса, эндиликда бу заҳматкаш инсонларнинг катта анжуманининг ўтказилишининг ўзи истиқлолимиз туфайли қонунчилигимиз барқарорлигига, ҳуқуқий муносабатларга ниҳоятда аҳамият берила бошланганлигидан далолатдир. "Судьялар Ассоциацияси инсон ҳуқуқларини ҳимоялаш ва адолатни ўрнатишда муҳим йўналишга эга бўлган ташкилотдир, -- деган фикр билдирилди Таъсис съезди чоғида. -- Эндиликда судьяларимиз ҳар қандай жиноий хатти-ҳаракатларга кескин зарба берувчи катта кучга айландилар. Бу куч ёш авлоднинг маънавий соғлом кишилар бўлиб улғайишларида ҳуқуқий тарбияловчи улкан омилдир".

Суратда: (ўртада чапдан) Сирдарё вилоят Боёвут туман суди раиси Хусан Муллажонов ҳамда судья Алижон Ортиқовлар ёш ҳуқуқшуносларга қонунчиликни мустаҳкамлаш борасида тушунтириш ишларини олиб бормоқдалар.

А.ГЕРАСИМОВ фотоси

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро жамоатчилик марказини қўллаб-қувватлаш тўғрисида»ги қарори қабул қилингани юртимизда журналистларга нисбатан нафақат юксак эътибор, балки жамиятни демократиялаштириш сари қўйилган яна бир қатъий қадам бўлди, десак муболаға бўлмайди. Қуйида жамоатчи мухбиримизнинг журналистлар Маркази ижрочи директори Гулнора БОБОЖОНОВА билан суҳбатини эътиборингизга ҳавола этаяпмиз.

МАҚСАД: МАЛАКА ОШИРИШ

-- Айтингчи, марказ нима мақсадда ташкил этилди?

-- Мустақилликка эришганимиздан сўнг, том маънодаги эркин матбуотни вужудга келтириш республикамиз ижтимоий ҳаётининг кун тартибидан жой олди. Чунки демократик тараққиёт йўлини танлаган давлатда ҳар қандай мафкурадан ҳоли матбуотгина жамиятдаги ижтимоий адолатни ҳимоя қила олади. Президент Ислом Каримов таъкидлаганидек, демократиянинг тараққий топиши учун оммавий ахборот воситалари катта аҳамиятга эгадир. Лекин мамлакатимиздаги демократиялаштириш жараёнида оммавий ахборот воситаларининг роли ҳозирча кам сезиляпти. Чунки улар ўзларининг "тўртинчи ҳокимият"сифатида эътироф этилишларига ҳали эриша олганларича йўқ. Бизнинг вазифамиз матбуотнинг ана шу даражага етишига кўмак беришдир. Шунинг учун ҳам марказимиз республика ҳукумати ва кенг жамоатчилик томонидан қўллаб-қувватланиб, мустақилликнинг олти йиллиги арафасида очилди. Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси, Германиянинг Конрад Аденауэр Жамғармаси минтақавий ваколатхонаси, Оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий Фонди ҳамда "Камолот" ёшлар Жамғармаси Марказнинг таъсисчилари бўлишди.

Марказнинг асосий мақсади республикамизда оммавий ахборот воситаларини демократиялаштириш жараёнларини чуқурлаштиришга кўмаклашиш, журналистларнинг профессионал савиясини кўтаришдан иборатдир. Бунинг учун Марказда журналистларга атаб турли мавзуларда қизиқарли семинарлар ташкил этиб турилади. Семинар машғулотлари телевидение, радио ва матбуот журналистлари гуруҳларига бўлинган ҳолда олиб борилмоқда. Ўқишнинг асосий тамойили эса халқаро андозаларга мос журналист ходимларни тайёрлаш, ижтимоий-иқтисодий, маънавий ва сиёсий ҳаётнинг долзарб масалаларини чуқур таҳлил қилиш ва ўрганишдир. Бунда ҳуқуқий муаммолар, жумладан, Ўзбекистон Республикасининг оммавий ахборот воситалари тўғрисидаги қонунлари, конституциявий ҳуқуқ ва бошқа ҳуқуқий мезонларни ўқитишга алоҳида эътибор берилаётир. Умуман, бугун жамиятимизга ўз ҳақ-ҳуқуқини биладиган ва ўз навбатида ўзгаларнинг ҳам ҳуқуқини ҳимоя қила оладиган журналистлар керак. Шунинг учун Марказимиз ҳуқуқий саводхонликка алоҳида урғу берган ҳолда ўз фаолиятини юритмоқда.

-- Машғулотлар қай тарзда ва кимлар томонидан олиб борилмоқда?

-- Марказ томонидан ташкил этиладиган семинар, давра суҳбати, амалий ўйинлар ва бошқа машғулотларга республикамизнинг таниқли давлат ва сиёсат арбоблари, олимлар, турли соҳа мутахассислари, хорижий элчихоналар вакиллари, чет эллик журналистлар ҳамда соҳа мутахассислари таклиф қилинаётир. Ўқув режасида кўзда тутилган семинар машғулотлари ўтиб бўлингандан сўнг журналистлар бевосита амалиёт билан ҳам шуғулланадилар. Масалан, матбуот ходимлари учун бу амалий иш Ўқув газетаси ва журналини чиқаришдан иборат бўлса, телевидение ва радио журналистлари эса маълум бир мавзуда кўрсатув ёки эшиттириш тайёрлайдилар. Энг яхши материаллар матбуотда эълон қилиниб, эфирда фойдаланишга тавсия қилинмоқда. Бундан ташқари, журналистлар Марказ томонидан тез-тез чет эл мамлакатларига қисқа муддатли ўқиш ва малака ошириш курсларига ҳам жўнатиб турилади.

Шуни таъкидлаш керакки, Марказимиз иш режаси халқаро андозаларга анча яқинлаштирилган. Уни тайёрлашда бир қатор хорижий ташкилотлар, жумладан, Германиянинг "Немис тўлқини" радиостанцияси, ЦДФ телеканали ва "Франкфуртер альгемайне цайтунг" газеталари қошида ташкил этилган журналистларни қайта тайёрлаш марказлари ҳамда Майнц шаҳри университети тажрибаси ўрганилиб, улардан ижодий фойдаланилди. Маҳаллий ва хорижий мутахассисларнинг фикр ва маслаҳатлари ҳам ҳисобга олинди.

-- Марказнинг илк семинари қайси мавзуда ўтказилди?

-- Илк икки семинаримиз оммавий ахборот воситалари раҳбарларига мўлжалланган эди. Бу семинарлар журналист фаолиятининг ҳуқуқий асослари ва журналистлар манфаатларининг ҳимояси муаммоларига бағишланди. Биз бу ҳақда маълум қилганимиздан сўнг, Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан газета, радио ва телевидение бош муҳаррирлари ана шу тадбирларимизда қатнашиш истагини билдиришди. Тўғрисини айтсам, ишимизнинг бошиданоқ журналистларнинг Марказ фаолиятига катта қизиқиш билан қараётгани бизни қувонтирмоқда.

-- Гулнора опа, Марказнинг келажакда яна қандай режалари бор?

-- Марказ матбуот клуби ва ахборот марказини ташкил қилишни ҳам ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Унда ўзбек журналистлари хорижий ҳамкасблари билан мунтазам учрашиб, ўзаро фикр алмашиб туришлари, турли мавзуларга бағишланган матбуот ажумани ва учрашувларда иштирок этишлари мумкин. Умид қиламизки, яқин давр ичида Марказ журналистларнинг энг севимли жойига айланади.

Суҳбатни
Сангин ЖАББОРОВ
олиб борди

ХХ аср иншоотлари

СУРХОННИНГ АЛП ФАРЗАНДЛАРИ

Унинг кўзлари ҳайратдан порлар эди. Наҳотки? Ё туш кўраяпманми? Кечагина бу жойлар кўзга ғариб кўринадиган, абгор аҳволда эди. Бугун эса... Қудратли техникалар ҳайқириғидан ер ларзага келади. Уйдим-чуқур жойлар қўлнинг кафтидек теп-текис бўлиб боряпти, тупроқ эса ундек майинлашяпти. Тепадан қарасангиз бошни айлантирадиган даражада чуқур сойликлар бир пасда текисланиб, улкан иншоот қурилиши учун тайёр ҳолатга келтирилмоқда.

Чори ҳамкасбларининг бунчалик шиддат билан ишлаётганликларини кўриб, қойил қолди. Айниқса, устози Фарҳод Багировнинг елиб-югуришларини кўрганида "Ёпирай, одамлардаги бунчалик ғайрат, йўлбарсники каби куч-қудрат қаёқдан пайдо бўлар экан-а?" дея ўйланиб қолади.

– Таржимаи ҳолингиз, иш фаолиятингиз ҳақида сўзлаб берсангиз, – дедим Фарҳод Багировга.

– Энди ўттиз икки ёшга тўлаяпман. Мен туғилган қадимий шаҳар – Самарқанд осмонга бўй чўзган бинолари билан мени ҳайратга солар, бундай сирли, сеҳрли гўшаларни бунёд этиш биз ёшларга ҳам насиб этармикан, деган ўй бир лаҳза ҳам тарк этмас эди кўнглимни. Шу ният мени шаҳардаги архитектура ва қурилиш институтига етаклаб келди.

Меҳнат қилган одам бир умр хор бўлмаслигини отамдан эшитгандим. Отам – Ражаб Багиров 35 йил мобайнида Самарқанддаги автокорхоналардан бирида ҳалол меҳнат қилдилар. Онам – Офият Ҳакимова йигирма беш йил маиший хизмат уйида тикувчилик касбини ардоқладилар. «Болам, ишдан, элга хизмат қилишдан бир зум ҳам қочмаган киши ҳамиша эъзозли бўлади», дейишади улар менга насиҳат қилиб.

Қора мўйловли, вужудидан битмас-туганмас куч-ғайрат ёғилиб турадиган, ҳамиша кулимсираб, нималарнидир мулоҳаза қилишга одатланган бу йигит Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли қурилишида тез-тез пайдо бўлиб қолишининг сабабини кейинроқ англадим. У иш сифатини ўз кўзи билан кўриб, ишонч ҳосил қилмагунча тиниб-тинчимас экан! Лойиҳада нималар дейилган, қайси иш қачон ва қандай қилиниши керак, қайси техника нега тўхтаб турибди? Шу ва шунга ўхшаш кўпдан-кўп саволларга жавоб излаш ва топиш ҳар кунги одатига айланган.

– Фарҳодбойни ишдан бошқасини тан олмайдиган одам экан, дея ўйламанг тағин, – дейди ҳамкасби Надежда Отаева. – У спортни жони-дилидан яхши кўради. Агар футбол мусобақалари бўлаётган бўлса, уни берилиб томоша қилади. Кабинетидаги китобларни кўряпсизми? Бўш вақтида бадиий асарларни мутолаа қилишни хуш кўради.

Аслини олганда Термиздаги 702-қурилиш-монтаж поездида ишлаётган кишиларнинг кўпчилиги фақат меҳнат қилишнигина эмас, дам олишни ҳам қойиллатадилар.

– Мана кўряпсиз, кассиримиз ҳар бир илғор ишловчига 500-1000 сўмдан мукофот пули тарқатяпти, – деди Надежда. – Демак, фақат маош билан қаноатланиб қолишаётгани йўқ. Дам олиш кунлари турли хушманзара жойларга, тоғларга саёҳатга чиқаётган ўнлаб ҳамкасбларимизга ҳавас қилса арзигулик.

КЎЗЛАРИМГА СУРТГИМ КЕЛАДИ

ЕЛЕНА ЗАЙЦЕВА,
Бош ҳисобчи

– Жамоамизда ишлаётганларнинг кўпчилиги ёшлар. Уларнинг ғайрати тошқинлиги, бунёдкорлик ишларида тиним билмай ишлаётганликлари туфайли режаларимиз ҳар ойда ошиғи билан уддаланмоқда. Айрим мисоллар келтира қолай. Жамоамиз аъзолари ўтган ойга белгиланган режани муддатидан анча илгари ўринлатишди. Шуни қувонч билан айтмоқчиманки, биринчи чоракдагига қараганда кейинги чоракда беш баравар кўп иш қилишга эришдик.

Энг муҳими, рентабеллик даражаси мўлжалдагидан кўра анча ошди, фойда олиш, даромадни янада кўпайтириш бўйича режаларимиз кўнгилдагидек бўлди. Бу ютуқлар Ольга Александрова, Людмила Филатова, Елена Шодиева, Надежда Отаева, Володя Александров, Абдураҳмон Ҳайитов сингари фидойи кишиларнинг жонкуярлиги туфайли қўлга киритилди. Улар ҳар бир вазифага масъулиятни ҳис этган ҳолда ёндашадилар. Шу билан бирга меҳнат унумдорлигини ошириш, техника ва механизмлардан оқилона фойдаланиш, таннархни арзонлаштириш каби масалалар билан жиддий шуғулланадилар.

Жамоамизда фидойи одамлар оз эмас. Бош муҳандис А.Омонбоевнинг тадбиркорлигини айтмайсизми? У кабинетида деярли ўтирмайди. Қачон қарасангиз қандайдир лойиҳаларни қўлтиқлаган ҳолда қурилиш объектида учратасиз. Чунки, иш сифатли бажарилмадими унинг тинчлиги бузилади. Қаерга қанча тупроқ солиш керак, темир йўл қурилиши учун нозик жиҳатлар нималар эканлигини яхши англайди. Шу билан бирга ташкилотчилик қобилияти ҳам кам эмас. Ким ишга кечикиб келди, кимлар эрта қайтди, кимлар ишга юзаки ёндашяпти – буларнинг барчасини ҳамиша кўриб-билиб туради. Дўстмурод Расулов, Қаҳҳор Жўраев, Владимир Термецкий каби жонкуяр усталар эса унга доимо кўмакдош.

Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли қурилишида бўлганимда ишчиларнинг қуйидаги сўзларини тез-тез эшитишга тўғри келади: "Она-ер тупроғини кўзларимга суртгим келади!" Негаки, бу тупроқ бағрида яширинган турли бойликлар қанчалик беҳисоблигини биласизми? Қурилиш кетаётган жойларда нефтчилар, турли маъданларни изловчилар ҳам меҳнат қилмоқдалар. Юзлаб қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ишлаяптилар. Улар яратган бир неча юз тонналаб моддий бойликларни олис шаҳарларга ташиб кетишнинг ўзи бўладими? Бунинг учун аввало янги темир йўли қурилишини тезлаштиришимиз, олис Туркманистон орқали ўтадиган йўлни янада қисқартириш учун жонбозлик кўрсатишимиз зарур.

ИЛК, АММО ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

Юсуф РЎЗИЕВ,
Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли қурилиши участка бошлиғи

– Илгари бундай ишларда бошқа республикалар мададига таянар эдик. Кўпинча руслар, татарлар, қозоқлар ва бошқа миллат вакиллари ишлашар эди. Эндиликда мутахассислар кўпайиб қолди. Ўзбеклар билан баб-баравар тер тўкаётган ҳар хил миллат ва элатга мансуб кишилар худди оға-инилар каби аҳил. Темир йўл ётқизиш учун дастлабки тайёргарлик ишлари амалга ошириляпти.

Рост, анча оғир, қийин шароитларда ишлашга тўғри келаётганлигидан кўз юмолмаймиз. Бироқ, жамоамиз аъзоларининг куч-ғайрати, уддабуронлиги бу қийинчиликлардан устун келяпти. Ҳар бир ишчи топширилган вазифага масъулият билан ёндашиб, тоғ йўлларида портлатиш, текислаш ва бошқа юмушларни бехато амалга ошириш йўлида фидойилик кўрсатишмоқда.

Жамоамизда меҳнат қилаётган ўнлаб кишилар тўғрисида илиқ фикрларни билдириш мумкин. Қурилиш-монтаж поездининг Рўзимурод Очилов, Володя Тихонов сингари жонкуяр бригада бошлиқлари ҳар ойда белгиланган режаларни ошиғи билан бажарадилар. Улар ёшлик ғайрати ва шижоатини Ватанимизнинг энг муҳим объектларидан бирида қурилиш ишларини амалга оширишга сарф этмоқдалар. Шу билан бирга эндигина мактабни битириб келган ўсмирларга мураббийлик қилишни ҳам унутишмаяпти. Юқорида номлари тилга олинган кишиларнинг меҳнати туфайли бирорта техника ёки механизм бекор туриб қолганлигини учратмайсиз. Бундан ташқари жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этаётган кишилар оз эмас.

ОҒИРИМИЗ ЕНГИЛ БЎЛАДИ

Обид ҲАМРОЕВ,
Деҳқонобод тумани ҳокими

– Ғузор-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли қурилиши бошлаб юборилганлиги туманимиз меҳнат аҳлини ниҳоятда қувонтирди. Бу улкан объект ишга тушгач, асосан баланд-баланд тоғлардан иборат ер майдонимизда етиштирилган маҳсулотларни ташиб кетиш, олис шаҳарлардан турли саноат маҳсулотлари олиб келишдек муҳим ишлар жуда ўнғай бўлиб қолади.

Мен Фурқат Багиров ва бошқа кишилар раҳбарлигидаги қурувчиларнинг меҳнатини кўриб қойил қолдим. Улар ҳақиқатан ҳам қиш совуғи, ёз жазирамасини писанд қилмай тер тўкмоқдалар.

Темир йўл қурилишидаги оғир ишлар асосан Бойсун ҳамда бизнинг туманимизга тегишли жойларда амалга оширилади. Шундай экан, биз Фурқат Багиров бошлиқ серғайрат бунёдкорларнинг хайрли ишларига кўмаклашишга тайёрмиз. Хуллас, темир йўл қурилиши қанчалик тез тугалланса, бизнинг оғиримиз енгил бўлади.

КЎНГИЛ ЗАВҚИ

Тўлқин ҲОЖИМУРОДОВ,
қурувчи

– Инсон ҳамиша нимагадир интилиб яшайди. Бу дунёда орзусиз, мақсадсиз яшаб бўлмаслигини, бусиз турмуш ғариб бўлиб қолишини ёш бўлсамда синаб кўрдим. Эндигина йигирма уч ёшга ҳатлаб ўтяпман. Мактабни битиришим биланоқ бирор касб эгаси бўлишга ҳаракат қилдим. Қайси ҳунар маъқул? Аввалдан ўйлаб юрганим қурувчиликни танладим. Дастлаб Термиз шаҳридаги ҳунар-техника билим юртини битириб чиқдим. У ерда дурадгорлик, умуман қурувчилик касбининг сир-асрорларидан хабардор бўлдим.

Гапнинг очиғи, кимки ўзи танлаган соҳада ишласа меҳнат ҳам завқли бўлар экан. Айниқса, ҳамкасбларим – Икром Сафаров, Кенжа Ҳидиров, Умид Рўзиев сингари ёшлар буни жуда яхши англайдилар. Уларнинг ҳар бири бирданига тўрт-беш хил юмушни бажариш қобилиятига эга: хоҳласангиз, техникани ҳам бошқариб кетаверади. Ахир, бугунги давр – истиқлол биздан билимдонликни, ҳунар ўрганишни ва Ватан равнақига арзигулик ҳисса қўшишни талаб этяпти!

* * *

... 702-қурилиш-монтаж поезди жамоасининг иш кўлами тобора кенгайиб боряпти. Улар Сурхондарёнинг бир нечта туманларида ишламоқдалар. Темирйўлчилар учун зарур бинолар қуришда ҳам уларнинг ҳиссаси кам бўлмаяпти. Бош муҳандис Абен Омонбоев, кадрлар бўлими бошлиғи Роза Иминжонова, касаба уюшмаси раиси Олим Жумаев ва бошқаларнинг эътироф этишича, жамоада ишлаётганлар ниҳоятда эъзозда. Бу ерда ишлаётганларнинг кўпчилиги анча йиллардан буён бир-бирларини яхши биладилар – ака-укалар каби иноқлигини айтмайсизми? Асосан ёшлар меҳнат қиладиган бу жамоа аъзолари маданий-маиший шароитлар аъло даражада эканлигини қувонч билан сўзлайдилар.

ЖАМОА ҲАМЁНИНИ ЎЙЛАЙДИГАНЛАР

Нурхон САЛОМОВ,
Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки Сурхондарё вилоят бўлими бошқарувчисининг муовини

-- Бугунги кунда иқтисодиётни юксалтириш давр талабига айланди. Бизнинг банкимиз мижозлари орасида 702-қурилиш-монтаж поезди жамоасининг молиявий жиҳатдан бақувват бўлиб бораётганлиги бежиз эмас. Аввало, у ерда ишлаётганларнинг барчаси рентабелликни ошириш, ишлаб чиқариш ҳажми ҳамда сифатини яхшилаш ҳисобига кўп даромад олишга эътибор билан қарайди. Шунинг учун бўлса керакки, айрим ташкилотларда ойлик маошлар баъзан вақтида берилмаётгани ҳолда бу жамоа аъзолари моддий жиҳатдан рағбатлантирилиб турилади.

Энг муҳими, муваффақиятларнинг сири қурилиш-монтаж поездида ишлаётганларнинг асосий қисми ёшлардан иборат эканлигида бўлса ажаб эмас.

Биз янгича ишлайдиган, янгиликнинг моҳиятини тушунадиган, ташаббус кўрсатиб ишлайдиган, эл-юрт ташвишини зиммасига оладиган ёшларни қўллаб-қувватлаймиз. Уларга иқтидори ва билимига қараб, масъулиятли вазифаларни топшираверамиз. Зотан, янгилик бор жойда ўзгариш бўлади, яратиш, бунёд қилиш имконияти туғилади.

Ислом КАРИМОВ.

Жовли ХУШБОҚОВ,
"Туркистон" мухбири

ДУШАНБА, 15

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Хафтанома».
*
8.30 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Ватан туйғуси».
8.55 Болалар учун. «Омад юлдузи».
9.25 «Куй ва тасвир».
9.40 «Ўзбек киноси ижодкорлари».
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Қувноқ стартлар».
10.50 «Нима бўпти» лақабли бегемот». «Деҳқон — хўтикча». Мультфильмлар.
11.10 «Диёр». Тележурнал.
11.40 Болалар учун. «Менинг ёшим олтида».
12.00 Ўзбекистон телерадиокомпанияси хор жамоасининг концерти.
12.30 — 14.00 «Икки соҳил — икки тақдир». Бадиий фильм.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Кўшиғим — жон қўшиғим».
18.35 «Она Туркистон». Р. Парфи.
19.05 «Олам ва одам».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 23.40 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Сиёсат оламида».
21.30 ЎзТВ экранида биринчи марта. Эркин Хушвақтов. «Машраб». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.10 II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
23.45 «Ахборот».
00.10 Гулбаҳор Сулаймонова концерти.
00.30 — 00.35 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мультфильм.
18.35 «Спорт-қитъаси».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Шимпанзе суперагенти». Телесериал.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 Кинонигоҳ.
22.00 «Кундалик».
22.10 «Бешинчи ўлчов».
22.25 «Спорт қитъаси».
23.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.15 — 00.25 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.

Россия жамоат телевидениеси.
17.20 — 20.35
*
20.35 Эълонлар.
20.40 «Шўр пешоналар». Қисқа метражли бадиий фильм.
21.25 «Теннис-клуб».
*
Россия давлат телевидениеси.
21.55 — 22.20
*
22.20 «Кругозор». Тележурнал.
22.50 — 23.10 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00, 22.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Дидар».
20.00 «Жаҳон».
20.20 «Авторейд».
20.30 «Спорт-тайм».
21.00 «Ракурс».
21.30 «Фариштам».
22.05 Кинематограф. «Улкан муваффақият». Телесериал.
22.50 «Урушларсиз дунё сари».
23.10 — 23.20 «Хайрли тун!»

РЖТ

17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал. 18.10 «Тиғиз пайт». 18.35 «Куйини топинг». Телеўйин. 19.00 Душанба куни Познер билан. «Биз» кўрсатуви. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время». 21.55 «Вести».

СЕШАНБА, 16

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Гулбаҳор Сулаймонова концерти.
8.55 «Хурматталаб алвасти». Мультфильм.
9.05 Биржа ва банк хабарлари.
9.20 «Олам ва одам».
9.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Беназир санъаткор».
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Талаб ва таклиф».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Инглиз тили.
11.30 Адабиёт.
*
12.30 «Озод юрт қўшиқлари».
12.00 Эркин Хушвақтов. «Машраб». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
14.05 «Сиёсат оламида».
14.35 — 14.50 II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Кўёшнинг кўз ёшлари». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Меҳрибонлик уйида».
18.45 «Европа таассуротлари».
19.05 Шарқ тароналари.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 23.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Нуқтаи назар».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Тўртинчи ҳокимият».
21.20 Жаҳон хотираси. «Ҳазрати Усмон қуръони».
21.30 «Мусиқий хазина». Содирхон наволари.
22.10 «Вазият». Публицистик кўрсатув.
22.25 Абдулла Қаҳҳор таваллудининг 90 йиллигига. «Адабиёт атомдан кучли».
22.55 II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Феруза оснинг шайдосиман».
00.20 — 00.25 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мультфильм.
18.35 «Палитра».
18.50 «Дойче Велле» тақдим этади...»
19.10 «Олтин кент».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Шимпанзе суперагенти». Телесериал.
20.30 «Ахборот».
21.00 «ХИФ».
21.20 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.30 Кинонигоҳ. «Инспектор «Морс». 7-серия.
23.15 Кундалик.
23.25 «Акс».
23.45 «ТВ плюс».
24.00 — 00.10 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
* * *
17.20 — 20.35
*
20.35 Эълонлар.
20.40 «Менинг сўнгги тангоим». Бадиий фильм (Испания).
*
Россия давлат телевидениеси.
22.15 — 22.35
*
22.35 «Рушана Султанова рақсга тушади». Фильм-концерт.
23.00 — 23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».
19.05, 22.20 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури.
20.10 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.25 «Европа манзаралари».
20.50 «Очиқ дарс».
21.20 «Халқ саломатлиги йўлида».
21.50 «Немис тўлқини».
22.25 Кинематограф. «Улкан муваффақият». Телесериал.
23.15 «Ядросиз минтақа».Тошкент анжумани.
23.20 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.50 — 24.00 «Хайрли тун!»

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!». 17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал. 18.10 «Тиғиз пайт». 18.35 «Куйини топинг». Телеўйин. 19.00 «Мавзу». 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время». 22.35 «Вести».

ЧОРШАНБА, 17

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Шарқ тароналари.
8.45 «Ҳамкорлик ришталари».
9.10 «Ўзкинохроника» намойиш этади: «Хива», «Ҳалқар гувоҳи».
9.40 Болалар учун. «Оқ уй».
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Саҳна ҳаёти». Сирдарё вилоят театрининг артисти Тўла Каноатов.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Зоология.
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.
11.30 Табиёт.
*
12.00 «Мусиқий хазина». Содирхон наволари.
12.40 «Момо ер». Бадиий фильм.
14.05 — 14.20 II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Жасур бўлиш осонми?». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...»
18.25 «Оламни асранг!»
18.45 Фольклор-этнографик ансамблларнинг «Зилол-97» телефестивали.
19.05 Жамоат ташкилотлари: «Маслак ва мақсад».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 23.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Ранглар жилоси».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 «Келин-куёв». Телешоу.
21.55 «Марказий Осиё»: Тинчлик ва барқарорлик сари».
22.25 «Театр артистлари куйлайдилар».
22.55 II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Мулоқот». Бадиий-публицистик кўрсатув.
00.20 — 00.25 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мультфильм.
18.35 «Мусиқий шарҳ».
18.50 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
18.55 «Услуб».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Шимпанзе суперагенти». Телесериал.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 «Кинонигоҳ».
23.15 Кундалик.
23.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.15 — 00.25 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
* * *
17.20 — 20.35
*
20.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.
21.05 «Асрлар оша». Бадиий фильм (Англия).
*
Россия давлат телевидениеси.
22.50 — 23.15
*
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.40 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00, 22.30 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Чашма».
20.00 «Спорт-лото».
20.10 «Ҳуқуқ ва бурч».
20.30 «Азизим».
21.00 «Нафосат гулшани».
21.35 «Автосалтанат».
21.45 «Эллада».
22.10 «Хаёт карвони».
22.35 Кинематограф. «Улкан муваффақият». Телесериал.
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!»

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!». 17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал. 18.10 «Тиғиз пайт». 18.35 «Куйини топинг». Телеўйин. 19.00 «Йўқотилганларни излаб». Сергей Мартинсон. Кўрсатувни Г. Скороходов олиб боради. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время». 22.50 «Вести».

ПАЙШАНБА, 18

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Фольклор-этнографик ансамблларнинг «Зилол-97» телефестивали.
8.45 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.05 «Келин-куёв». Телешоу.
9.40 «Битик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳуқуқий жамият сари».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Япон тили.
11.10 «Алифбо сабоқлари».
*
11.40 «Кичкинтоймиз — гижинглоймиз». Телемусобақа.
12.05 «Театр артистлари куйлайдилар».
12.35 «Маҳтумкули». Бадиий фильм.
14.05 — 15.05 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Кучукча ва етти ғознинг маслаҳати».
18.20 «Мультфильм. «Ит ҳам».
18.30 «Итак бору, имконият-чи?»
18.45 «Ҳидоят сари».
19.05 Шарқ тароналари.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 23.40 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Инсон манфаатлари йўлида».
21.25 «Ором онлари». Наманган вилояти Тўрақўрғон тумани дала меҳнаткашлари ҳузурида.
22.05 «Таҳлил». Публицистик кўрсатув.
22.25 II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
22.55 «Газета саҳифаларида...»
23.10 «Шаҳар бедарвоза эмас...»
23.45 «Ахборот».
00.10 «Омад ғилдираги». Мусиқий дам олиш дастури.
01.00 — 01.05 Ватан тимсоллари.

II

9.00 Мультипанорама.
9.20 «Ҳайвонот дунёси».
9.40 «Туҳфа».
9.50 «Бу мунис лаҳзалар».
10.15 «Даллас». Телесериал.
11.05 «Согинч».
11.30 — 13.10 «Видео-О».
* * *
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Бизнинг мактаб».
18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Бир жуфт кўшиқ».
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.10 «Сир».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Дубляж».
20.10 «Мутойиба».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Сиз ёқтирган куйлар».
21.20 «Иймон».
21.45 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.55 «Кино жавониdан».
23.20 — 23.30 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.
* * *
17.20 — 22.40
*
22.40 Эълонлар.
*
Россия давлат телевидениеси.
22.45 — 23.10
*
23.10 Эълонлар.
23.15 — 23.35 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00, 22.15 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шалом».
20.20 «02» тўлқинида.
20.35 «Компьютер-ревю».
20.50 «Америка президентлари».
21.20 «Интер-спорт».
21.30 «Минг бир маслаҳат».
21.45 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.20 «Инспектор Ракка». Телесериал.
23.05 «Каталог».
23.15 — 23.25 «Хайрли тун!»

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!». 17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал. 18.10 «Тиғиз пайт». 18.35 «Жентльмен-шоу». 19.05 «Менинг оилам»: криминал воқеалар». 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время». 20.45 Бриджин Фанда «Оққа кўчирилмаган афсунгарлик» саргузашт комедиясида. 22.45 «Вести».

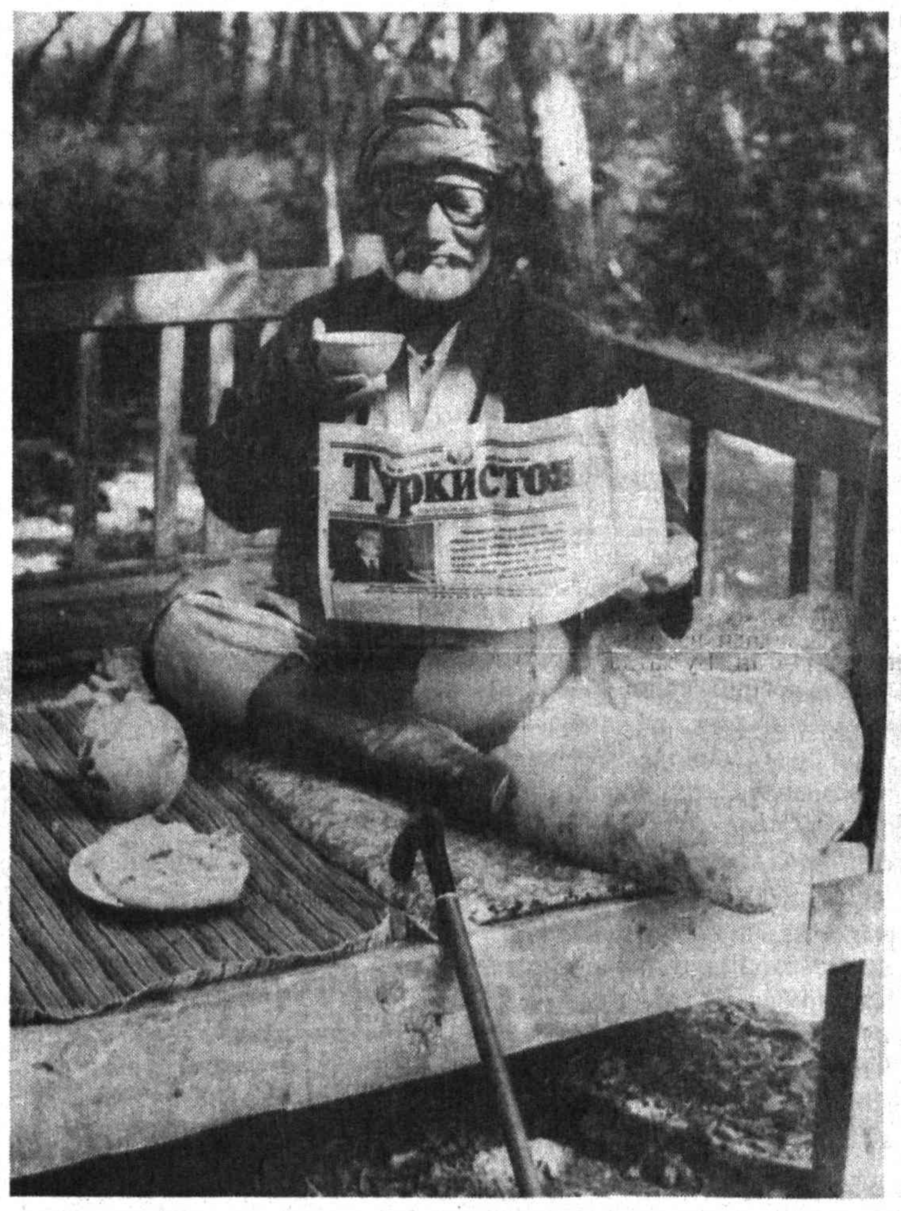

«Туркистон»да янгилик борми? Суратда Пахтакор шаҳар, Наврўз кўчасида истиқомат қилувчи 75 ёшли Кўчқор ота Хонкулов.

ДИҚҚАТ ТАНЛОВ!

«Ёшлар ҳуқуқи — юксалиш таянчи»

Мамлакатимиз ҳудудида кечаётган сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришларда ёш авлоднинг ўрни беқиёсдир. Ёшлар ҳуқуқини ҳимоялаш, маънавий камолотини юксалтириш, ҳуқуқий маданиятини такомиллаштириш давр талабига айланиб бормоқда.

Юртбошимизнинг «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида» ги фармонида аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бири эканлиги таъкидланган.

Ўзбекистон Республикаси ёшларининг «Камолот» жамғармаси ва «Туркистон» газетаси таҳририяти ҳамкорликда «Ёшлар ҳуқуқи — юксалиш таянчи» мавзусида танлов эълон қилмоқда.

Танлов шартлари: тақдим этилаётган материаллар сиёсий-иқтисодий ва ижтимоий соҳаларидаги ёшлар фаолиятини ҳимоялашга бағишланган бўлиши лозим;

Мақолалар машинкада икки оралиқда, 3 бетдан ошмаслиги керак. (Агар мақоланинг бадиий, мантиқий савияси юксак бўлса 4—5 бетгача қабул қилинади).

Танловда иштирок этишни истаган барча фуқаролар қатнашиши мумкин.

Энг сара мақолалар газета саҳифасида ёритилади ва ҳисобга олинади.

Танлов 1997 йил 1 июлдан бошланиб 1997 йил 8 декабргача давом этади.

Голибларни қуйидаги мукофотлар кутади:
1— ўрин —5000 (беш минг) сўм;
2— ўрин —3000 (уч минг) сўм;
3— ўрин —2000 (икки минг) сўм;

Манзилимиз: Тошкент —83, Матбуотчилар кўчаси, 32.

«Туркистон» газетаси, «Ёшлар ҳуқуқи — юксалиш таянчи» танловига. Омад ёр бўлсин!

ЖУМА, 19

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Санъат ошёни». «Ўзбектелефильм» премьераси.
8.50 «Юзма-юз».
9.10 «Омад ғилдираги». Мусиқий дам олиш дастури.
10.00, 14.00, 18.00 Янгиликлар.
10.05 «Оташзабон сухандон».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Умумий биология.
*
12.00 «Зумраша». Болалар учун ҳажвий киножурнал.
12.20 Ёш ижрочилар концерти.
12.50 — 14.00 «Сайқал». Тележурнал.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.10 «Сеҳрли сандиқ». Мультфильм.
18.20 «Ҳаёт чашмаси».
18.40 «Эл тинчлиги йўлида».
19.00 «Қалб гавҳари». Маърифий кўрсатув.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 01.00 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Шеър ва шуур».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 Юлдуз Абдуллаева куйлайди.
22.00 «Маърифатнома».
22.30 Хива — 2500. «Меҳр маконим».
22.50 Спорт дастури.
1. II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
2. Теннис. Дэвис Кубоги. Ўзбекистон — Филиппин.
«Мунаввар дунё». Маърифий дам олиш дастури.
23.50 «Олам».
00.05 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 5-қисм. (Миср Араб Республикаси).
00.50 «Ахборот».
01.15 — 01.20 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Бизнинг мактаб».
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.35 «Бир жуфт қўшиқ».
9.45 «Билиб қўйган яхши».
9.55 «Сир».
10.10 «Дубляж».
10.25 «Мутойиба».
10.50 «Сиз ёқтирган куйлар».
11.20 «Иймон».
11.55 — 12.45 «Кино жавониdан».
* * *
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 «Бор экан-да, йўқ экан...»
18.35 «Дил дафтари».
18.50 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
19.00 «Бизнес ҳафта якунлари».
19.10 «Бокс, бокс, бокс».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Эртага — шанба.
20.05 «Сизлардан ишорат».
20.10 «Ривоят».
21.10 «Хуш келибсиз».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 Кинонигоҳ.
21.20 «7 дан 70 гача».
23.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.20 — 00.30 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.
* * *
17.20 — 21.45
*
21.45 Эълонлар.
*
Россия давлат телевидениеси.
21.50 — 22.15
*
22.15 «Дэвид Копперфилд мўъжизаси». 1-қисм.
22.55 — 23.15 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.40 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Умид чечаклари».
19.50 «Рангинкамон».
20.20 «Йўл устонадан бошланади».
20.50 «Маънавият ва Ислом».
21.10 «Жума куни ишдан сўнг».
21.45 «Умр йўли».
22.00 «Араб эстрадаси».
22.30 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Ўзбекистон — умумий уйимиз».
22.50 «Палитра».
23.05 «Инспектор Ракка». Телесериал.
23.50 — 24.00 «Хайрли тун!»

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!». 17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал. 18.15 «Инсон ва қонун». 18.45 «Мўъжизалар майдони». 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время». 20.45 «Фақат жанубга» детектив сериали. 34-серия. 21.50 «Вести».

ШАНБА, 20

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Зардўзлар», «Нур сохиблари». «Ўзбектелефильм» премьераси.
8.45 Юлдуз Абдуллаева куйлайди.
9.15 «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 5-қисм.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
10.00 «Ҳамрох».
10.20 «Таъзим».
10.40 «Нима учун?».
11.00 «Цирк! Цирк! Цирк!»
11.30 «Умидли дунё».
11.50 «Дала ҳовли». Бадиий фильм.
13.15 «Абадият қўшиғи». Публицистик кўрсатув.
13.40 — 15.25 ЎзТВ хазинасидан. Урдубодий. «Бешсўм»... Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бахтиёр Шаҳзода». Мультфильм.
18.20 «Авлод». Публицистик кўрсатув.
18.45 Мультолам.
19.05 Шарқ тароналари.
19.25, 20.25, 20.55 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 Ўзбекистон янгиликлари (инглиз тилида).
20.15 Жаҳон спорти.
20.30 «Ахборот».
21.00 Ўзбекистоннинг янги тарихи.
21.30 «Довон ошаётганлар». Қамчик йўл қурувчилари ҳузурида. 2-кўрсатув.
22.00 Газета саҳифаларида...
22.15 Спорт дастури:
1. II Марказий Осиё ўйинлари кундалиги.
2. Футбол. Жаҳон чемпионати. Саралаш учрашуви.
3. Теннис. Дэвис Кубоги. Ўзбекистон — Филиппин.
«Тунги ёғду». Дам олиш дастури.
00.45 «Мусиқий саёҳат».
01.05 — 02.25 «Интиком». Бадиий фильм.

II

9.00 «Бор экан-да, йўқ экан...»
9.15 «Дил дафтари».
9.30 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
9.40 «Бизнес ҳафта якунлари».
9.50 «Бокс, бокс, бокс».
10.05 «Сизлардан ишорат».
10.25 «Ривоят».
10.35 «Хуш келибсиз».
10.50 «Кинонигоҳ».
12.25 — 12.45 «7 дан 70 гача».
* * *
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 Эълонлар.
18.20 Болалар тили.
18.35 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Табиат шифохонаси».
19.05 «Олтин кент».
19.10 «Дилором наволар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес -академия».
20.10 «Умрбоқий».
20.30 «Ахборот».
21.00 «ТВ плюс театр».
21.20 «Глобус».
21.40 «Даллас». Телесериал.
22.30 «Интер-футбол».
22.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.20 «Видео-О».
00.45 — 00.55 «Даракчи».

III

18.00 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
18.05 «Дэвид Копперфилд мўъжизаси». 2-қисм.
*
Россия жамоат телевидениеси.
18.50 — 22.35
*
22.35 Эълонлар.
22.40 «Мусика ҳамма учун».
23.10 — 23.20 «Ургут жилолари». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 «Шаҳба эртаги».
10.25 «Спектаклдан сўнг».
10.55 «Айбсиз деб топилсин». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.
13.15 «Корейс тилини ўрганамиз».
13.35 — 14.20 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00, 22.15 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Биргаликда куйлайлик».
20.25 «Ракслар қанотида».
21.15 «Намастэ».
21.45 «Тақдирлар».
22.20 «Самодаги олмослар». Телесериал.
23.05 «Бу ажиб дунё».
23.20 «Хит-коллекция».
23.40 — 23.50 «Хайрли тун!»

РЖТ

18.50 «Фақат жанубга» детектив сериали. 35-серия. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Время». 20.45 «Олтин серия». Нонна Мордюкова ва Георгий Вицин «Бальзаминовнинг уйланиши» фильмида.

ЯКШАНБА, 21

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун киноқастур.
9.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Довон ошаётганлар». Қамчиқ йўл қурувчилари ҳузурида. 2-кўрсатув.
11.30 «Кора уй». Бадиий фильм.
12.55 Шарқ тароналари.
13.15 «Армонли дунё». Маҳмуд Дўстматов.
13.40 — 14.40 «Болалигим — пошшолигим».
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кузя учун уй». Мультфильм.
18.20 «Тасвирга кўчган кўнгил». Абдулхақ Абдуллаев.
18.45 «Гулгунчалар».
19.00 «Узлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Қишлоқ ҳаёти».
20.30 «Хафтанома».
21.05 «Якшанба оқшомида». Дам олиш дастури.
21.30 Теннис. Дэвис Кубоги. Ўзбекистон — Филиппин.
22.05 Телевизион миниатюралар театри.
22.35 «Назм ва наво». Муқимий лирикаси. «Аср мўъжизаси» кинодастури.
23.25 «Жаҳон киноси юлдузлари».
23.45 «Кино янгиликлари».
23.55 «КИМ». Бадиий фильм.
02.25 — 02.30 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.30 «Табиат шифохонаси».
9.40 «Олтин кент».
9.50 «Дилором наволари».
10.05 «Бизнес-академия».
10.20 «Умрбоқий».
10.35 «ТВ плюс театр».
10.55 «Глобус».
11.15 «Даллас». Телесериал.
12.05 «Интер-футбол».
12.25 — 14.00 «Видео-О».
* * *
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонлар.
18.20 Мультипанорама.
18.40 «Турфа олам».
19.05 «Бари ҳазил».
19.10 Келгуси ҳафтада.
19.30 «Панорама». (рус тилида).
20.00 «Мусиқа салтанати».
20.30 «Хафтанома».
21.05 «Жараён».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 «Миллионлар ўйини».
22.45 «Тақвим, эълонлар, оҳанглар».
23.00 «Видео-О».
23.50 — 00.45 «Даракчи».

III

17.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

Россия жамоат телевидениеси.
17.10 — 23.00
*
23.00 Эълонлар.
23.05 — 23.20 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».
9.30 «Парле ву франсэ?».
10.00 «Эртакларнинг сеҳрли оламида».
11.30 Ўзбекистон янгиликлари (инглиз тилида).
11.40 Эълонлар.
11.45 «Кинозал».
12.00 «Ёмонлик».
13.25 «Ракурс».
13.55 «Жонли сайёра».
14.15 «Оддий расмиятчилик». Бадиий фильм.
16.00 «Шу куннинг мавзуси».
16.15 Мультэкран.
16.35 «Сенинг вақтинг».
16.55 «English for children». Болалар учун инглиз тили.
* * *
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.35 Эълонлар.
19.05 «Менинг кўчам».
19.20 «Телеташриф».
19.40 «Иштирок этувчилар».
20.10 «Тошкент оқшомида».
20.40 «Шунчаки». Дам олиш дастури.
21.05 «Жаҳон кинематографияси ильмлари».
21.40 «Кинозалон».
22.00 «Броунс эртаги».
23.30 «Мусиқий олимп».
23.50 — 24.00 «Хайрли тун!»

РЖТ

17.10 «Бахтли тасодиф». 18.10 «97-йил қўшиқлари». 18.55 «Фақат жанубга» детектив сериали. 36-серия. 19.50 «Киноафиша». 20.00 «Время». 20.55 Арнольд Шварценеггер «Терминатор». Жангари фильмида.

Самарқанд вилояти, Ургут туманидаги 116 — мактаб томонидан Қодиров Нормурода 1995 йил 28 июнда берилган АО № 104394 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги туфайли бекор қилинади.

АБАДИЯТ ОРАЛАБ...

"Бир ёмон, бир узун, бир улкан йиғи, Қайси бир жабрнинг аччиқ тортиғи. Оҳ, мунча айланар, мунча тўлғанар, ичимда йилларнинг занглаган тиғи... (1984 й).

Шавкат Раҳмон ИНСОН эди. У буюк бир миллатнинг оддий вакиллигина эмас, ҳақиқий ШОИРИ эди...

1996 йилнинг куз ойларида Шавкат ака оғирлашиб қолди. Энди у ўрнидан туролмасди. Манзура опа туну кун беморнинг тепасидан жилмасди. Агар хонада бошқа одам бўлмаса, Шавкат ака ҳатто чой дамлаб келиш учун ҳам Манзура опани ташқарига чиқармасди. Кароватга ўтқазиб олиб, унга орзуларини сўйларди, ширин хаёлларини сўйларди, биргаликда кечирган ширин дамларини бир-бир эсларди. Зилол сувлар жилдираб оқаётган, мусаффо ҳавоси роҳат бағишлайдиган тоғларда ўтов тикиб яшашни орзу қиларди.

– Тоғда яшасак, қийналиб қолмайсизми? – деб сўрарди.

– Сиз қаерга бошлаб кетсангиз бораверамаи, – дерди Манзура опа.

Биз йўқлаб борсак, одатда Шавкат ака худди боладай қувониб ётган бўларди.

– Аянгиз ҳам тоғларга кўчиб кетишга рози бўлди, – дерди Шавкат ака. Сўнг, тумбочка устида ётган "Ўзбекистоннинг шифо масканлари" номли рангли йўриқномани кўрсатарди. – Ҳозирча Зоминдаги санаторийга борамиз. Бир-икки ойдан кейин сал оёққа туриб олсам, чўпонлар яшайдиган тоғларга жўнаймиз...

Сентябрь ойининг охирларида Шавкат ака ҳолсизланди. Ҳолсизланиб ётибди-ю, аммо руҳан тетик.

– Бир туркум шеър ёздим... Фақат қоғозга туширишга кучим етмаяпти... Баъзиларини аянгизга айтиб, ёздириб қўйдим... Дармонга кириб олсам, бошқаларини ҳам қоғозга тушираман... Ҳаммаси эсимда турибди... Шеърларимни оппоқ тонгларга, деворларга, шифтга ёзиб қўйганман... Қизиқ, ҳавога ёзиб қўйилган шеър ҳам ўчиб кетмас экан...

Сўнгги кунлардан бири эди. Шавкат ака қошларини чимирганича:

-- Илтимос, айтиб қўйинглар, ҳамма жўраларимдан, укаларимдан мингдан-минг розиман! Кам бўлишмасин... Илойим, бола-чақаларининг орзу-ҳавасини кўришсин! – деди дона-дона қилиб. – Бу гапларимни аянгиз эшитмасин... Қўрқиб кетади... – деб илова қилди.

1996 йилнинг 2 октябр куни Шавкат ака узилди. Айтиб туриб ёздирган сўнгги шеърларидан бирида: "Абадият оралаб, Ўшга қачон етамиз?" деган мисра бор. У Абадиятга юз тутаётганини биларди... Илойим, жойингиз жаннатда бўлсин, Шавкат ака!

Раҳмон ҚЎЧҚОР, Набижон БОҚИЙ.

Шавкат РАҲМОН

АРМОН

ҚАСАМ

Шавкат Раҳмон деган
бир ўжар шоир,
бир куни қайтадан яраладими?
Ҳаётим маънисин жуда кўп ўйлаб,
Сайладим сўзларим
сараларини.
Ҳар бир сўз
Юз сўзнинг ўрнини босар--
Ватан Халқ Жасорат Кураш Озодлик.
Ҳар бир сўз етажак юзта умримга,
ҳар бири бахш этар
руҳимга шодлик.
Ҳозирлик кўраркан буюк сафарга,
пуштиранг пардали минглаб дарчадан
мўралаб ўтирган гўзал сўзларни,
қолдириб кетаман энди барчага.
Аслида атиргул бўйин таратган
бу ўйноқи сўзлар меникимасдир.
Менга нондай зарур,
қиличдай кескир,
заҳардай мард сўзлар бўлсаёқ басдир.
Сайладим сўзларнинг сараларини,
курашлар шамоли кирди назмимга.
Юртимни кезаман,
энди ҳар нарса--
эгилган нарсалар тегар ғашимга.
Энди ишлаш керак бу кенгликларда,
токим сўйламасин ёлғонни ҳеч ким,
токим буюк тоғлар салтанатида
эгилган бошларни қиличлар кессин.

* * *

Нодиражон, Шоиражон,
танам қимир этмайди,
олис-олис воҳалардан
тоғларимни чақиринг,
осмон тўла ҳаволар
фақат менга етмайди.

Нодиражон, Шоиражон,
танам қимир этмайди,
кўзимда бир томчи ёш,
сойлар ювса кетмайди.

Нодиражон, Шоиражон,
танам қимир этмайди,
пешонамни шўридан
бино бўлган бу дарё...
осмон тўла ҳаволар
фақат менга етмайди.

Нодиражон, Шоиражон,
танам қимир этмайди,
боринг, қорли тоғларга:
бир шоир ётибди денг,
Худонинг ҳовлисида...
Осмон тўла ҳаволар
фақат менга етмайди...

* * *

Айт,эй, хаста булбулим,
Ўшга қачон етамиз?
Яшил боғлар сарғарди,
Мағиз бўлди гужумлар.
Оҳ, вой, мунча йўл оғир,
Булбулим...
Улкан соат ўртасида
Мадорим йўқ юрмоққа,
Қашқирлар даврасида
Судраламан турмоққа.
Шунда қолиб кетсам гар
нетамиз?
Абадият оралаб
Ўшга қачон етамиз?
Қорли тоғлар бағрида
Бегим-- Ўшим кўринди,
Султон-- Ўшим кўринди...

Туҳфа

БУ КЕЧА . . .

Ялдо кечасидай бу кеча кўнглим,
Юлдузлар - қўл етмас ҳурлар диёри.
Сукунат қошимда йиғлайди юм-юм,
Шодмон кунларимнинг ёлғиз ёдгори.

Хаёлим, қайларда юрибсан дайдиб,
Хотирда озурда дамларнинг доғи.
Сен нетиб бунчалар эрта сарғайдинг,
Руҳафзо умримнинг маъсум япроғи?..

Кезиб хаёлотнинг бепоён даштин,
Хаёлим чарчади, чарчади жоним.
Ай, қайси манзилда билмам адашдим,
Сени излайвериб Сарвиравоним !

Ҳайқирсам овозим шамоллар ютди,
Қўл чўзсам муаллақ қолди қўлларим.
Тингласам ўзимни ўзим унутдим,
Боқсам кўринмади ўнгу сўлларим.

Бунда жоним талош бўлаётган пайт,
Мени чорлаётган маҳалда само.
Сен нега бунчалар хотиржамсан, айт,
Эгнига эски тўн ташлаган дунё?

Кўнгилга хасратлар тўлди бу кеча,
Тонггача тинглашдан толиқмади руҳ.
Мени минг бўлакка бўлди бу кеча,
Бошлагин тинглайин қўшиғинг сабуҳ !

* * *

Лойқа ўзанида оқизди умр,
Маъюс хотиралар қолдириб ортда.
Мен қанча талваса қилмай барибир,
Тобора гирдоби - бағрига тортди.

Титрар кипригимга илинган шабнам,
Ошно қирғоқлар ҳам чўзмас қўлини.
Ёлғон шиорларга бериб яшабман,
Паришон умримнинг ўттиз йилини.

Бостириб келмоқда надомат сели,
Қолдириб ортида туманли бир из.
Эй, менинг ўттиз қат бегуноҳ гулим,
Биламан сиз мени кечиролмассиз...

Менинг шаҳид
умрим ҳар хору
ҳар хас,
Куйласам
кўнглимни
куйдирмаган чўғ.
Ҳали ҳеч ким
мендай
йиғлаган эмас,
Ҳали ҳеч ким
мендай кулгани
ҳам йўқ !..

УМР

Сирожиддин САЙЙИДга

Шукр, ўтмоқда бу умргузарон,
Гоҳи яхши бўлиб, гоҳида ёмон,
Барча бу йўллардан ўтдилар, ҳамон -
Ажиб қўнғироқли карвон ўтмади.

Туйқус чор тарафдан босиб келар тун,
Ўйлайсан, ўйларинг зил-замбил, узун,
Бир оғиз ҳақ сўзни айтмоқлик учун,
Менинг ўттиз йиллик умрим етмади.

Етганим камолми, топганим завол?
Мени осмонларга чорлади Хаёл,
Ҳўрсиниб-ҳўрсиниб суйганим хилол,
Бир кулиб боқмади, бир зум кутмади.

Дунё бошдан-оёқ саволу сўроқ,
Умр - бу сарғайган япроқдур япроқ,
Бир кун чирт узилиб битару бироқ -
''Бу муттасил меҳнатларим битмади''.

Маҳмуд БЕКМУРОД

ҚАДАМЛАРНИ САНАЙДИГАН ГИЛАМ

Икки исроиллик олим -- Эуд Горен ва Эфраим Герати -- жуда ноёб гилам ихтиро қилдилар. Масалан, савдо марказига қанча одам кирганини ва чиққанини дунёда ягона бўлган бу гилам санаб бериши мумкин.

Бу йўл билан эшиклари остига шундай гилам солинган савдо марказининг қўриқлаш хизмати иш кунининг охирида ҳамма кирган одамлар чиқдими ёки йўқми билиб олишлари мумкин. Агар кирганлардан бирортаси чиқмаган бўлса гилам буни дарҳол аниқлайди, бундан ташқари кираётган кишиларнинг вазни ҳақида ҳам ахборот бериши мумкин.

Горен ва Герати бу гиламни ишлаб чиқиш учун уч йилни сарфладилар ва жаҳон ихтироси патентини олдилар. Яқин орада бу гилам савдога чиқади. Эни 60 см бўлган бу гилам махсус датчиклар билан таъминланган, булар қадамларга қараб кираётган кишилар сонини ҳисоблайдилар. Ахборот ''қора қути''га киритилади ва тўпланади, у ерда ишланади ва шу вақтнинг ўзида савдо марказининг назорат-диспетчер пультида олиниши мумкин. Гиламнинг тахминий нархи биринчи вақтларда бир неча минг долларга етиши мумкин.

ЭНГ, ЭНГ...

Энг баланд -- 16,25 метрли оромкурси (кресло) Жордж Вашингтонга тегишли эди. Ҳозир у Вашингтон шаҳрида сақланади. Ундан АҚШ Президентларини лавозимга тайинланиш маросимларида фойдаланилади.

Чўмилишда ишлатиладиган энг улкан оромкурсининг бўйи 12, 71 ва эни 7, 26 метрдир. У Швейцарияда тайёрланган.

Белгиялик герцог Филипп Бургундский кенг кароватда ётишни ёқтирган. Унинг кароватн энига 3,81 ва узунлиги 5, 79 метр бўлган. У 1430 йилда шаҳзода Филипп ва Малика

Шуниси қизиқ

Изобелла Партугалискаянинг никоҳ тўйи муносабати билан ясалган экан.

УЧ МИНГ ЙИЛ АВВАЛГИ КЎПАЙТИРУВ ЖАДВАЛИ

Хацор Аглилитдаги археологик қазилмалар пайтида 3500 йил аввалги даврга боғлиқ тўртта ҳужжат топилди. Улардан бири қадимги кўпайтириш жадвали бўлиб, қолганлари ўша қадимги даврга боғлиқ. Худди шу ерда қадимги қуроллар, санъат асарлари, ҳайкалчалар ва қандайдир ўтирган маъбуд тасвири ҳам топилди. Топилган нарсалар Хацорда ўша қадимги давр тарихи ҳужжатлаштирилган ўта муҳим икки архив жойлашганлиги тўғрисидаги мавжуд фикрга гувоҳлик қилиш мумкин. Барча ҳужжатлар бронза ўрта даврларида қурилган Хацор Аглилит Қироллар Қасри деб ном олган жойда топилди. Улар қадимги акад тилида, шунингдек ханаан даври тилида, яъни эрамиздан аввалги 1800 ва 1200 йиллар оралиғида ёзилган. Ҳозирги пайтда топилган ҳужжатларнинг тўлиқ расшифровкаси олиб борилмоқда. Олимларнинг фикрича, гап умуман қадимги Шарқ ва хусусан Исроил тарихига оид энг катта археологик топилмалар ҳақида бормоқда.

ТЕМИР ДАРАХТ

Приморьенинг жанубий қисмида темир қайин ёки Шмидт қайини деб аталган дарахт ўсади. Унинг пояснни болта кесиш тугул ўқ ҳам тешиб ўта олмайди. Танасининг қаттиқлиги эса темирга тенглашади.

Исроил матбуотидан

Ўзбекистонда куз

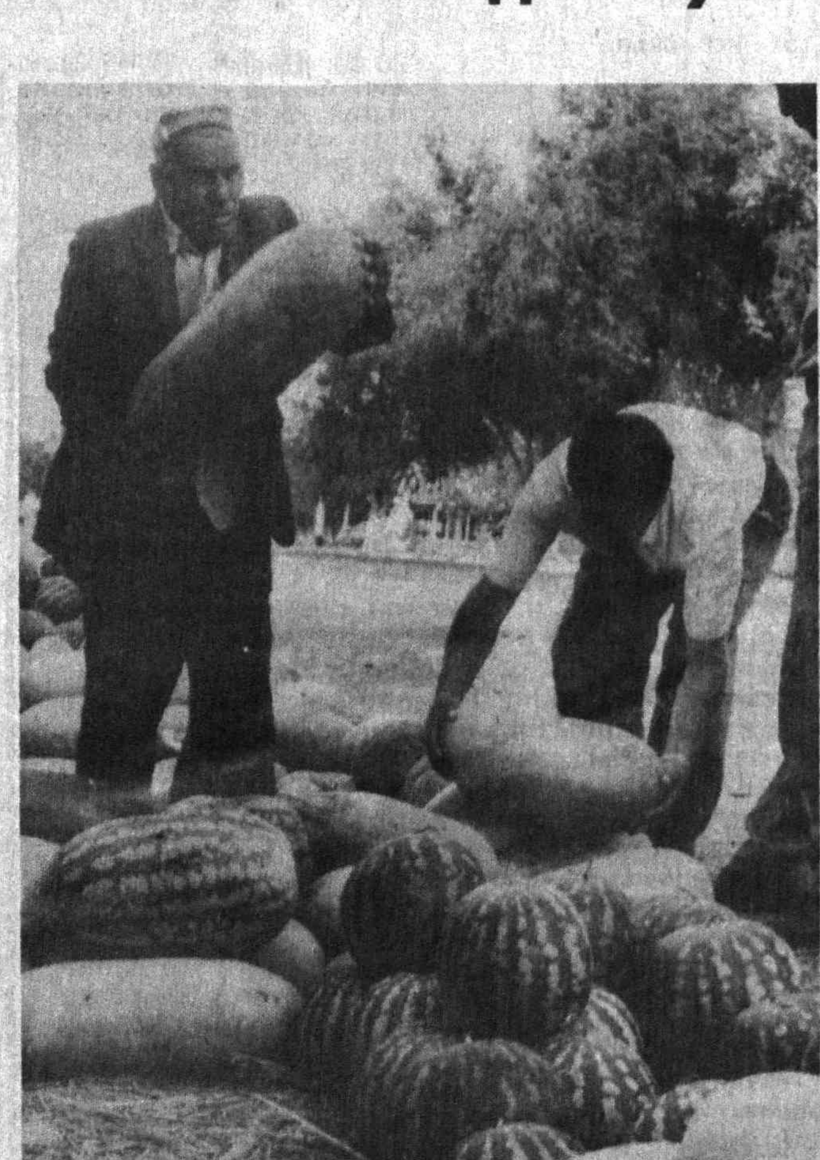

— Ўзим етиштирганман...

ЮЛДУЗЛАР

ҚЎЙ – Агар сиз ўтмиш сабоқларини эътиборга олган ҳолда аввалги ҳамкор шеригингиз билан алоқаларни давом эттиришни хоҳласангиз, у ҳолда бу ҳафта энг муносиб вақт ҳисобланади. Ойдин шуълалар гуноҳларингизни ювиб кетади.

БУЗОҚ -- Юлдузлар буладиган воқеаларни олдиндан шундай далолат беради: катта миқёсдаги сарф-ҳаражтлар натижасида ҳамёнингиз бўшаб қолиши мумкин. Шу сабабдан ''қора кун'' учун бироз маблағ сақлаб қўйганингиз маъқул.

ЭГИЗАКЛАР – Ҳаммага пул керак. Шунинг учун ҳаётнинг молиявий томонларига кўпроқ аҳамият беринг. Ҳафтанинг чоршанба ва пайшанба кунлари энг оғир кунлар бўлиши мумкин.

ҚИСҚИЧБАҚА – Ҳафта натижалари улкан. Айниқса, бу мучалдагилар учун омадли келади. Дам олиш кунларини уйда ўтказган маъқул. Акс ҳолда кутилмаган мураккаб зиддиятли ҳоллар юз бериши мумкин.

АРСЛОН – Ўтган ҳафтадаги сарф-ҳаражатларингиз шу кунларда ҳам давом этади. Шеригингиз билан келгуси муносабатларда келишмовчиликка йўл қўйманг.

ПАРИЗОД – Муносабатларни ойдинлаштириш учун имконият берилади. Шундай экан барча муаммоларингизни ҳал этишга вақт топилади.

ТАРОЗУ – Сизнинг шахсий ҳаётингиз бошқалар таклифлари асосида бир маромда ипга тизилгандай давом этади. Ўта қаршилик кўрсатиш бефойда, аксинча, ўзгалар майлига берилиш ҳам керак эмас.

ЧАЁН – Ҳозир сизда куч ва имкониятлар бор. Ўз устингизда ишлашда давом этаверинг. Дам олишга ҳам вақт топа билинг. Акс ҳолда барча ўйлаган нарсаларингизни амалга оширишга нисбатан қизиқишингиз сўниб қолиши мумкин.

ЎҚОТАР – Сизни келгусида фойдаси тегадиган киши билан бўладиган учрашув кутмоқда. Ана шу имкониятдан тўлиқ фойдаланиб қолишга интилинг.

ТОҒ ЭЧКИСИ -- Ўз ички туйғуларингизга аҳамият беринг. Ўта жисмоний ҳамда руҳий сиқилишлар фойда келтирмайди. Ҳиссиётларга берилиш яхшиликдан дарак бермаслигини юлдузлар англатиб туради.

СУВ ПАРИСИ – Кутилмагандаги ҳолатдан яқин кишингиз олдида ноқулай вазиятга тушиб қоласиз. Чоршанба ва пайшанба кунларида фойдали амалий алоқалар учун қулайлик вужудга келади.

БАЛИҚ -- Қайсарлик қилмай ўз зиммангиздаги барча мажбуриятларни бажаришга ҳаракат қилинг. Натижада барча умидларингиз рўёбга чиқади. Жума куни вужудга келган жараёндан хулоса чиқаришга шошилманг. У бундай қараганда унчалик аҳамиятга молик эмас.

САМОДАН

СЎЗЛАЙДИ

001 ХАБАРИ

Келгуси ҳафтада Республикамизда ҳавонинг қуруқ келиши, ҳароратнинг илиқ бўлиши кутилмоқда. Ҳафта охирида мамлакатимиз шимолида қисқа муддатли ёмғир ёғиб ўтади. Кечалари ҳарорат 11-16, кундузи 30-35 даража иссиқ, жанубий ҳудудларда кечаси 14-19, кундузи 31-36 даража иссиқ бўлади.

Республикамизнинг шимолида ойнинг охирига бориб кундузлари ҳарорат 24-29 даражага тушиши кутилади.

Асад ДИЛМУРОД

Оқ аждар сайёраси

(Давоми. Боши ўтган сонда)

... Сўнг, кутилмаганда ўзини орқага ташлаб, ингичка товушда ваҳ деб юборди.

– Ноинсофлар, ўн минг дўллар-а! – деди ютиниб.

Аввал кулгим қистади, кейин ғашландим. Ақча билан бештош ўйнайдиган, қўлини чўзса ойга ҳам етадиган шундай мансабдор телбатескари экан, эвоҳки, миршабхона ўрнига марказимизга бош уриб келибди. Рости, таъбим хира тортиб, довдираб қолдим. Нима қилсамки, таранг вазият юмшаса! Юракни эзгудек зил жимликни енгилгина бир кулги бузди. Беихтиёр ҳушёр тортиб, дераза томонга қарадим. Ажабо, бу қанақаси, ҳалиги куни ҳузуримга ташриф буюрган малак нигоҳлари ойна ортидан мени таъна билан маъюсона кузатарди.

– Жонимни олиб қўя қолишсин, – ҳиқиллади жабрдийда.

Жон... Одамзот жони! Нима ўзи ва нимага арзийди? Бу нарса умрнинг қайси босқичида қадрлироқ? Каллам ғовлади, ҳозир ҳар қанақа ўй-фикр маънисиздек туюлди. Ҳушим гоҳ ҳузуримда эзилиб ўтирган меҳмонга, гоҳ дераза ортидан мўралаётган паривашга кўчади. Билдим, санам йироқда, лекин, иссиқ нафаси юзкўзимга урилаётгандек... Ногоҳ у юпқа лабларини таманноли буриб шивирлади: ''Айтинг, рози булсин!'' Энди ҳушим бошимдан учди. Тавба, не савдога йўлиқдим? Ёки, миям суюлиб қолдими?

– Бир одам келди уйимга, икки марта... Боши тақир, яна денг ғирт кўса! – сал ўзини босиб олди Ҳофиз Рустам Али. – Эрта-индин Хумор қўли ўғлим Давронни ютармиш, агар айтганини бажо қилсам ҳеч гап йўғимиш!

– Васваса, - дедим хотиржам. – Жа бўшашиб қопсиз.

– Уни афти қурсин.

– Уғлингизни кўчага чиқарманг. Вассалом!

– Буни фарқи йўғмиш...

– Э, ака намунча соддасиз? – дея хитланганча дераза томонга ҳадик аралаш нигоҳ юбордим, жодугар кўзлар таъқибини ҳис этмай, анча енгил тортдим. – Жа бўлмаса изқуварларга хабар беринг.

– Асло, асло! – Ҳофиз Рустам Али томоғига суяк тиқилгандай олайди. -- Изқуварлар Кўсадан бешбаттар, фақат улар ўнғайроқ йўл билан шилишади. Э, дардимни кимга айтай!

– Ҳарҳолда пулни кўчадан супуриб олмассиз!?

– Во-а, пул топиш азоби... қуриб кетсин. Бўлди, маслаҳатингиз маъқул, сариқ чақа ҳам бермайман, Кўса чўнтагини туя тезаги билан тўлдирсин.

Қамар Жонтой бошқон гажирлигидан нолиганди, аммо, мен билан дарди-ҳол қилган лаҳзаларда у ўзини ўла-тирила бечораҳол ва сипо қилиб кўрсатди. Ниҳоят, недир қониқиш ҳосил қилгач, тавозе билан хайрлашди. Очиғи, анча мамнун эдим, наҳотки, биз шунақа кимсалар ҳисобига тирикчилигимизни ўнглаб олиш пайида бўлсак?

3.

Марказимиз расмана ари уясига айланди-қолди. Келишлари ғалва, кетишлари яна ғалва... Бирови кечаси томга чиқволиб осмондаги тўлин ойни узиб олмоқчи бўлганини айтиб мақтанади, бирови данғиллама иморат солаётган қўшнисини гўрдан олиб гўрга тиқади, бирови етти йилдан бери кўкўпар қояни тиши билан кемириб тугатолмай армонда юрганидан нолийди. Кеча сочи елкасига тушган ўрта яшар киши келди, нақд уч соат ароққа пул бермай қўйган тошмеҳр хотинини қарғади. Охирида қулоғимга шивирлади: ''Жон ука, маслаҳат беринг, қанжиқни қанақа қилиб ўлдирай? Пичоқлаганим маъқулми ёки сувга чўктирганим?''

Шунақа, зерикмайсан, хун ҳам бўлиб кетасан. Шерикларимни билмадим, ўзим тушуниксиз гирдоб оғушида эдим. Эртадан қаро кечгача тезкор тўлқинда пўкакдек гириллаб айланардим. Ажиб тўлғоқлар ичра яна бирдан ул санамнинг сутга чайилгандек беғубор чеҳраи малоҳатини кўриб қолардим, сўнг, хонам ёруғ жаҳон каби кенгаярди: нурлар ўйини ҳам, тўфон шиддати ҳам гиламсиз тақир саҳнда кечарди. Қалашиқ қурбонлар ичида эса мен одатдагидек телбаваш тентирардим. Аниқроғи, тентирашни хушлардим, у мени кузатаётганини / о, авраётганини қаёқдан билай!/, меҳрини нисор қилаётганини, ноз-карашмаларга кўмаётганини сезганим боис ўзимни ҳур тутардим. Гоҳо, қимтиниб, юрак ҳовучлаб, айт, кимсан, қайси макон гулисан, дердим, лекин, у жавоб қилмасди, юпқа лабларини буриб қўярди. Ана шу ҳолати менга ёқарди, қирмизи дудоқларидаги таманнога мен ўзимни қурбон қилишга тайёр эдим. Ҳартугул у ичимдагини сезарди, беозоргина куларди. У кузатарди, лекин, яқинимга йўлашни хаёлига келтирмасди. Куйиб-ёнганча мен унга талпинардим, шунда у нимадандир шубҳаланиб, қовоқ уйиб, таъналн қараш билан хонамни тарк этарди. Қай ердадир қаттол бир чегара бор эди, мен шундан нарига ўтолмасдим. Бундан куйиб кетардим, хотиржам бўлишга тиришиб, асли ночорона бир тарзда, мижозимга разм солардим. Мижозим нажот кутади, у шунақа барвастаки, ҳатто шифни елкасида кўтариб тургандек туюлади. Ёпирай. ахир, бу қадрдоним Ҳофиз Рустам Али-ку! Кўришмаганимизга бир ойча бўлди. Имоним комилки, ишлари ўнгланиб кетган. Тағин не муддаода ташриф буюрдийкин?

– Укажон, – ҳиқиллади меҳмоним, – Давронни аҳволи оғир, шўримга шўрва тўкилмасайди.

– Тағин нима ваҳима? – оҳиста сўрадим, ғашланиб.

– Кўзини юмса... тушига алламбало... ҳимм!

– Гапни кўп ғужала қилманг, ака.

– Оқ нарса... Оппоқмишми-ей!

– Нимайкан ўша қуриб кетгур?

– Илонмиш... Овв, шўргина пешонам! – бўғилди бошқон. – Бирон дориси бордир, буюринг, Амриқодан бўлса ҳам топиб келаман.

Чўкаётган одам хасга ёпишади, оқдан қорани балодек ажрата оладиган суҳбатдошимиз эса бирйўла баланддан келди, барча нажот истовчилар қаторида ҳалоскор мамлакат тимсолига айланган Амриқо мўъжизасига эътиқоди зўрлигини билдирди. Хас-хас-да! Фақат, шу паллада, зангор океанлар оғушида ўз дарди-ташвиши билан овораи-сарсон Амриқо Фузало шаҳрига хос босриқишларга абадул-абад барҳам берадиган малҳамни ҳозирлаб турганмикин!?

Кулги... Чинни жарангидек тиниқ кулги... Дераза ортида янгради. Жимжит хонам – поёнсиз оламим қандайдир сирли оҳангларга тўлди. Сўнг, даъваткор шивир: ''Айтинг, кизғанчиқлик қилмасин!'' Ғойибона зуғум боисини ҳаргиз тушунолмай, оҳиста хўрсиндим, деразага нигоҳ юборишдан чўчиб, гужанак бўлиб олдим.

Ажабо, малагим нега Ҳофиз Рустам Али хонамда пайдо бўлганда кўриниш беради? Бу шубҳа юрагимни кемирди, лекин, барини тезда унутдим ва меҳмонга зимдан ўқрайдим. Меҳмон ҳануз оғзимдан чиқадиган ҳал қилувчи каломга илҳақ, мен эса мум тишлаб олганман. ''Ака, дунё томи баланд, йўли топилар'', дедим ниҳоят: у елка қисди, адашмасам, чигирткадай кичрайиб қолди. Қачон ғойиб бўлганини эслолмайман, сал ҳушимни йиғсам, рўпарамда Қамар Жонтой илжайиб турибди. Муовиним бу можарога нописандлик билан қараётгандек туюлди. Йўқ, у паришонҳол эди, афтига недир ҳайрат соя ташлаганди.

(Давоми бор).

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Шавкат ҚУЛИБОЕВ

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 136-56-58, 133-95-97; хатлар бўлими — 136-54-64; тижорат бўлими — 133-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 136-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 136-58-93, котибият — 136-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.
Дизайн устаси: С.ФАЙЗУЛЛАЕВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0585.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 11.024
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти — 21.30
1 2 3 4 5 6